

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaeigt.dk>

Hjemmet og Skolen.

Gammelt og Nyt,

for

Sorødre og Lærere.

Udgivet

af

H. Schueckloth.

Tredie Hefte.

Kjøbenhavn, 1860.

Trykt hos S. Trier.

Ḥjemmet og Skolen.

Gammelt og Nyt,

for

Førødre og Lærere.

Udgivet

af

H. Schneekloth.

Anden Udgang.

Kjøbenhavn.

1860.

Det er sagt tidt, dog ikke tidt nok!

I Commission hos Boghandler Thaarup.

Trykt hos S. Trier.

Hvad er af det Onde og hvad af det Gode?

I.

Den opdragende Skole har til Opgave at fremkalde et selvstændigt Liv hos Eleven, at vænne ham til at gaae uden Ledebaand og at arbeide og handle paa egen Haand og under Ansvar til sig selv, medens Undervisningen dog ikke kan undvære, at Eleven til en vis Grad og for en bestemt Tid hengiver sig med Tillid og Selvfornægtelse til dens Paavirkning. Her at træffe den rette Begrændsning er lige saa vanskeligt for Skolen som for Eleven; her kan Anledninger til gjensidig Misforstaelse og gjensidig Misnøje neppe ganske undgaaes. Det er derfor af overordentlig Vigtighed, at vi have Sands for Phænomenerne i Vorne-verdenen, saa at vi med nogenlunde Sikkerhed kunne skjelne imellem det, der er af det Gode, og det, der er af det Onde, for at vi ikke skulle udsættes for den Fare, at straffe og tilbagetrænge det Gode og at opmunstre og opelske det Onde.

Naar det Offentlige anklager og straffer, saa seer det væsentlig paa den udvortes Gjerning; det maa nsies med en lovlig Retsfærdighed, formildende Omstændigheder have

i Reglen kun en underordnet og uñikker Indslydelse. Det Offentlige føler sig feitet og usikkert, naar det vil indgribe forbedrende; dets Forbedringshuse turde vel i deres Indretninger og Virkninger afgive fuldttalende Bidnesbyrd i saa Henseende. Den offentlige Retspleie og Straffesystemerne ere jo Gjenstande, der til alle Tider levende have bestjæftiget Menneskevennerne. I Forhold til Ungdommen, de Umyndige, erkjender det Offentlige vistnok, at der paa-hviler det ikke alene en Forpligtelse imod Samfundet, men ogsaa imod den Enkelte, der har handlet imod Loven; men det er dog vel som oftest henviist til den private Omsorg, naar det for Alvor vil syldestgjøre sine Forpligtelser imod den Enkelte.

Ganske anderledes er Skolen stillet til sine Elever med Hensyn til den straffende Myndighed; den vilde tage feil, naar den ansaae sin Opgave for løst ved Udøvelsen af en lovlig Retfærdighed, saaledes at visse Forseelser medførte bestemte, udvortes Straffe. For Skolen er den udvortes Gjerning langt mindre Gjenstand for Bedommelsen end Motiverne; selv Følgerne, en i Skolen begaact Forseelse kan have for Andre, tor i og for sig ikke bestemme Straffens Natur og Størrelse. Skolens Straffe bør jo ene have et opdragende Niemed og kun anvendes i Opdragelsens Tjeneste. Skolen er kun retfærdig, naar den er kjærlig; den arbeider kun igjennem Evangeliet i Lovens Tjeneste. Det er i Bevidstheden herom, at Skolen maa udøve sin daglige Gjerning og anvende sin straffende Myndighed. Den miskjender sin Opgave, naar den vil noies med udvortes at regulere sit lille Samfund ved Love, reglementariske Bestemmelser og positive Straffe. Det er

Aanden, der ogsaa her er det levendegjørende, medens Bogstaven ene slaeer ihjel.

Der er for mig en særlig Opsordring til stadig at holde Straffens Niemed levende for Dine, da den straffende Myndighed her ved Skolen i sidste Instans kun udøves af mig, medens alle øvrige Indvirkninger for Eleven kun have Karakteren af venlige eller alvorlige Paamindelser, der skulle forebygge, at en Anklage bliver fornoden. Eleverne betragte derfor ogsaa det, der gjøres fra Lærerens Side for at bringe dem til stadig Flid, Opmærksomhed, Lydighed og Selvbeherkelse, som et privat Mellemværende og en privat Tjeneste, selv om det, der af ham paalægges den Enkelte som en Bode for at have misbrugt den ham viste Tillid, er langt mere og strengere end den Straf, jeg muligen vilde have bestemt. Fra det Dieblik af Eleven anklages seer han som oftest sin Forseelse i en anden Belysning, og hans Forhold til Læreren forandres væsentlig, og det er derfor jo i sin Orden, at Læreren betørker sig vel, inden han griber til dette Middel. Anklagen saavel som Straffen er altid forbunden med Fare, der tilraader stor Varsomhed og Overveielse. De Lærere, der erkjende, hvilken Betydning en saadan Anklage kan og bør have for Eleven, og at det personlige Forhold til Eleven i mange Tilfælde derved kan lide Skade, foretrække derfor, som et første Stadium, at give mig underhaanden Meddelelse om det, der ønskes rettet hos Eleven, medens jeg saa søger at paavirke ham i denne Retning tilsyneladende leilighedsviis, enten i Lærerens og Klæssens Paaher eller under fire Dine, dog uden at han faaer

Følelse af, at denne Paamindelse er en Følge af en frivillig Anklage.

Det er sandelig ikke let at bedømme, naar og hvorledes Anklagen og Straffen skal finde Sted. Men i ingen Periode er imidlertid denne Vanskelighed større, end i Overgangsalderen, i hvilken det ofte bliver saare vanskeligt at afgjøre, om Noget er af det Gode eller af det Onde. I intet Afsnit af Elevens Skoletid sættes Lærerens Dygtighed i at bedømme Phænomenerne og hans Kjærlighed til Eleven paa en haardere Prove end netop i denne Overgangsalder. Anklage og Straffe medføre her særlige Farer. Forstaaelsen og Tilliden imellem den anlagende og straffende Myndighed trues vel ikke saa sjeldent ved, at en Anklage i denne Alder enten slet ikke har Straffe til Følge eller dog ofte Straffe af en anden Natur, end den Anklagede har ventet. Den straffeende Myndighed er her ofte stilset som Lægen, der bliver tilkaldt i en formeentlig farlig Sygdom, og der vækker Bedkommendes Misnoie, fordi han enten slet ikke gjør noget eller dog kun giver et ubetydeligt Huusraad, som man ogsaa funde have hittet paa uden at falde paa Lægen. Og dog kan Netten være paa Lægens Side, idet han enten endnu ikke fjender Sygdommens Art og altsaa maa vente, indtil Naturen har frembragt sikre Kjendetegn, eller ogsaa anseer de Symptomer, der engste Bedkommende, for at være uden al Fare, saa at Naturen bedst overlades til sig selv. Den Lid kan vel nu betragtes som forsvunden, hvor man bedomte Lægens Dygtighed og Omhu for Patienten efter den Mængde Recepter, han skrev, og efter de Midlers Boldsemhed, han brugte. Ogsaa i Skoleslivet har der fundet et lignende

Omslag Sted med Hensyn til Straffes Anvendelse, men dette er dog ikke saa fuldstændigt, at nogle Ord til en gjensidig Forstaelsje derved gjores overslædige. Efterstaende Bemærkninger hensilles derfor til velvillig Overveielse.

Hvo der iagttager Bornenes frie Syssler og ikke har tabt Grindringen om sin egen Barndom, vil vide, at der gives Tider, hvori Eleven holder sig skadeslos for den Twang, han i Underviisningstiden har været underkastet, hvor han kaster sin Skolefrakke af og ifører sig sin mere vante Huisdragt. Overalt, hvor det indre, individuelle Liv er stærkt, ville ogsaa herhenhorende Phænomener vise sig tydeligere. Vi kunne vel fage Eleven til i selve Timen i Fællesslab med de Andre at spinde paa Traaden, og overhovedet at udføre sit Arbeide, saaledes som vi ønsle det; vi kunne for en Tid damppe de Melonanser, der stadigen ledsage Underviisningen; men der er og maa komme en Tid, hvori han holder sig skadeslos for Twangen, hvor han slipper Traaden og arbeider paa egen Haand. Den personlige Opholdelsesdrift kræver det som en naturlig Trang, og det er naturligt og uden Fare.

Ganske anderledes stiller Sagen sig, naar Eleven ogsaa i selve Underviisningstiden ikke er med, naar han i det Hele mangler Evne til at beherske sig og at hengive sig til de Bornes Paavirkning, naar han søger at skuffe og affærdige os med et Skin af Opmærksomhed og snakke os ester Munden for at blive fri for videre Tiltale. Enhver af os mindes vistnok de Udtydninger, vi ful i vor Barn-

dom af denne eller hin Historie eller Lignelse, med hvilken Sikkerhed og Færdighed vi svarede paa det staande Spørgsmaal: „Hvad lærer man deraf?“ medens vi i Virkeligheden Intet havde lært eller havde en Opsatning, der stod i Modstrid med vort Udsagn. Der er vel kun Faa af os, der f. Ex. fandt Jacob saa elskværdig og fortrinlig i Sammenligning med Esau, som man kunde fristes til at slutte af den Dom, vi paa givet Spørgsmaal afsagde over dem. Hvor ofte gave vi ved denne eller hin Lejlighed pathetiske Svar, medens vor indre Tilstand var aldeles nogtern, hvor ofte aflagde vi ikke høitidelige Løfter uden at de vare Resultater, der vare fremvoxede i os selv. Og ligesaa tidt fandt det Modsatte Sted; medens Undervisningen skred rolig og ganske forstandig frem, bevægede der sig Noget i vort Hjerte, om hvilket vi ikke aflagde Regnskab, fik Villien Impulser, som den for Undervisningen lagte Disposition ingenlunde forlangte paa dette Sted. Og under Alt dette var Diet stadig hen vendt paa Lærerne, havde vi Udseende af at være opmærksomme og fil Ros for at have fulgt Undervisningen med udeelt Opmærksomhed. Her er der jo eiensyntlig en Fare tilstede og kræves fra Lærerens Side en sharp Jagttagelsesevne. Bliver denne usande Tilstand til en Bane, magter Skolen ikke for en Tid aldeles at fångse og beherske det individuelle Liv, saa er der Fare for, at Elevens Karakterer bliver svag og pjaltet. Det er igjennem stærke Modsetninger at kraftige Karakterer modnes.

Derfor er det Skolen saa magtpaaliggende at faae Eleven i den yngre Alder, hvor han endnu har sin hele Naivitet og Trostkyldighed og med langt større Willighed

hengiver sig til Skolens Paavirkning; Skolen er ganske anderledes vanskeligt stillet til Elever, der allerede have lidt Skibbrud paa et andet Sted og som medbringe en Kritik, som ingenlunde er en Frugt af en kraftig Udvikling men en Udvæxt af slette Vaner og Tilbøreligheder, eller der i det Mindste ere blevne vante til at tages paa en væsentlig anden Maade end den, Skolen anvender paa dem.

Efterhaanden, som Udviklingen strider frem, bliver den paapegede Dobbeltethed og Kampen imod Skolens beherskende Paavirkninger stærkere. Hvad der i Begyndelsen kun var naive Indfald, barnlige Phantasier og Drommerier, udvikler sig efterhaanden til alvorlige Twivl; Eleven begynder at gjøre Modstand, søger at unddrage sig en tilfældigt Indvirkning og et fremmed Herredomme. Twivlen begynder at gnave paa Autoriteten. Enhver af os har jo baaret paa det Skolekorss, vi falde Labansalderen. Hvem af os er ikke af og til bleven modlos, naar de Blomster, over hvilke vi glædede os saa meget i de første Skoleaar, efterhaanden viñede, naar Elevens inderlige Hengivenhed og Pietet tilsyneladende blev mindre og Kjærlighedens Herredomme twivlsomt. Medens i de første Skoleaar ethvert Ord af os var et Evangelium for Barnet og vi stode for det med en Glorie omkring Hovedet, saa hører den samme Elev nogle Aar senere ofte fun treven efter, han seer nu med kritisk Die paa os, han opdager, blotter og karikerer Sider, som han ikke synes om, og gjor Nar af sin lille Broder, der endnu er ganske indtagen af Hr. T. eller B. Vi maae undertiden anvende de mest energiske Forholdsregler for at frembringe Lydighed. Phantasien

tager en efter vor Formening farlig Netning; hans Samtalé enten med andre Clever eller med Vøgne bliver en forunderlig Blanding af Barnlighed og Modenhed. Den strenge Skoleverden, der før imponerede ham, forekommer ham nu ofte pedantisk og han søger at frigjøre sig deraf. Nogle Enkelte i Klæssen holde sig vel endnu en Tid, men omfider gaae ogsaa de med Strommen om de end ikke bringe det til at være Anforere. Ogsaa Du min Søn Brutus! nødes vi gaae ofte til at sige.

Ogsaa Hjemmet har jo lagt Mørke til den Forandring, der efterhaanden foregaaer med Barnet, og er ofte ligesaa lidet tilfreds dermed som Skolen. Barnet viser ogsaa i Hjemmet synlig Lyst til at slippe Ledebaandene for at tumle sig omkring paa egen Haand; det bliver ikke saa sjeldent ulydigt, næsvist og siger imod, det synes ofte kun at bryde sig om sig selv, dets Kjartegn imod Moderen bliver sjeldnere og Fortroligheden mindre, det slutter istedetfor Venuskab med Favnaldrende og har saa mange phantastiske Planer. Det er den Alder, i hvilken Modrene klage saa meget over, at den Unge slet ikke mere er saa elskværdig som før; de paastaae ikke sjeldent, at Børnene blive saa stygge, naar de blive store; deraf udskrive de den ene efter den anden af Kjæledæggelassen og sætte den Nyfodte i den ledige Plads i Haab om, at den skal slægte bedre. Og dog, efter at de etter have odt en umaaadelig Sum af Kjartegn, Kjærslighed og Omsorg, maae de dog friste den tunge Skjæbne atter at skuffes. Ogsaa dette Barn viser, ligesom de andre, betænkelige Symptomer, hvormeget endogsaa Moderen advarer det imod at følge de Andres Exempel. Han vil heller ikke gaae længere med

Tornister, han vil have Nem; Faderens eller Moderens aflagte Klæder, som han ser saae tildannede med saa megen Glæde og tog paa med en vis stolt Følelse, modtages langtfra med samme Tafnemmelighed som før, den Unge vil have Stemme med, naar Snittet skal bestemmes, vrager Moderens Konstfærdighed og gjør Fordring paa en rigtig Skräder; den Unge synes at være stor nok til selv at tage for sig af Retterne, og føler sig ydmyget ved, at Fadet gaaer ham forbi og Moderen vedbliver at tildele ham hans Nationer. Det vækker en særlig Glæde, og Moderen er etter den gamle søde Moder, naar han faaer Lov til at smøre selv. Hvem kjender ikke denne Alder med de forte Ærmer og den sorte Kjole og den store Skolepose og den fordringsfulde Stikkhenhed og det glat satte Haar?

De her paapegede Erfaringer ere vistnok i rigeligt Maal gjorte til alle Tider og af alle dem, der staac i et saa nært Forhold til Barnet som Forældre og Lærere. Manges Tanke have jo været henvedte paa at forebygge denne Medsætning imellem den opdragende Paavirkning og den Unges Kamp derimod, eller dog at bringe en Forsoning tilveie; men det synes, som om Bestrebelsene ikke overalt have fort til det forankede Maal. De meest forskjellige Systemer og Fremgangsmaader ere bragte til Anvendelse, men Modsatningen bliver, om den end ytrer sig paa forskjellig Maade. Ja selv Jesuiterskolerne, der jo systematisk og med en sjeldent Dygtighed og Anstrengelse arbeide paa at kvæle al selvständig Udvikling for at tilveiebringe Elevernes varige og totale Underkastelse, formaae dog vel neppe aldeles at bryde Individualiteten; Naturen gaaer ogsaa vel hos dem over Optugteljen. At man mindre seer Vir-

ningen deraf, har vel sin Grund i, at det i mange Tilfælde lykkes dem for en Tid at bryde den Modstand, hvorved Lærerens og Opdragerens Indvirkning ellers hindres, deels i at alle frie Livsytringer ved den strengere Organisation gjøres usynlige for Yderverdenen og assones indenfor lukkede Døre.

Skulle vi da, istedetfor den Bei, ad hvilken vi hidtil have søgt Malet, slaae ind paa Jesuiternes Fremgangsmaade? Ikke alene vore Tilbøjeligheder men ogsaa Respekten for Barnets Ret, der fun tilsteder en Medvirkning til den Unge's Udvikling, forbyde det; desuden vilde den sædelige Bevidsthed ligefrem nægte os Tilladelse til at anvende de Midler, der bruges i Jesuiterskoler. Vi nødes nu engang til at gaae frem paa den mosommelige Bei, der bringer saa mange Skuffelser og bitre Erfaringer. Men skulde det da slet ikke være muligt, ad denne Bei at naae et mere tilfredsstillende Resultat? Sagen's Vigtighed gjør en Provelse atter og atter til Pligt.

Ere da de paapgede Phænomener i alle Tilfælde virkelig af en saadan Natur, at den Bedrovelse og Indignation, som saa Mange sole derover, derved er tilstrækkelig motiveret; er da Lærerens og Forældrenes Kald saa trosteløst, deres velmeente, samvittighedsfulde Virksomhed saa aldeles forgjæves, som man kunde fristes til at troe? Det er af stor Vigtighed, at vi komme til Klarhed med Hensyn til de for berørte Fakta. En uriktig, skjæv og sygelig Opsatning og Burdering deraf foranlediger ikke sjeldent en Kamp, der i samme Grad til Jugens Nyte fortærer Lærerens og Opdragerens Kræfter, som den forhindrer og forvandler den Unge's Udvikling. Hvad er af det Gode og

hvad er af det Onde, er Spørgsmålet, vi idelig maae vende tilbage til, og vi skulle i det Efterfølgende paa-pege nogle af de væsentligste Punkter, der ved Besva-relsen af dette Spørgsmål ofte vel meget træde i Baggrund.

En Fejl ligger i, at vi ved Bedømmelsen af Elevens Væsen ofte tage en Maalestok, der er tildannet efter vor egen Individualitet. Hvad vi ere og hvorledes vi ere blevne til det, derefter bestemmes og bedømmes ogsaa ofte Elevens aandelige Væxt. Er det allerede farligt, at sætte et relativt berettiget og naturligt Udviklingstrin — og til noget Høiere have vi jo dog selv i det heldigste Tilfælde ikke bragt det — som noget Absolut, som Noget, der i sidste Instans skal imponere og befrugte Eleven, saa bliver det endnu langt mere betenklig, naar vi forlange dette Maal naaet ad samme Bei, som vi have gaaet, og uden Hensyn til, om ikke denne Bei ofte var en Omvei og særlig farefuld, og om ikke en anden Bei vil ligge bedre for Eleven. Hvert Barn er jo en Personlighed, vel mindre eller mere udviklet og svag, dog altid med Ret til at respekteres; Skolens Paavirkning har kun Berettigelse, naar den gaaer ud paa at forædle denne Personlighed og fremhjælpe den til større Fylde, Kraft og Inderlighed. Skolen vilde overskride sine Grænser, naar den vilde støbe disse forskjellige Personligheder i een og samme Form og tilintetgjøre den individuelle Forskjellighed; den Lærer, der virker hen til at gjøre Eleven til et Speilbillede af sig selv og for hvis Øine kun den Tilværelsesform finder Naade, der ligger

hans Natur nærmest, arbeider ikke i Barnets og Humanitetens, men i Egoismens Tjeneste.

I den yngre Alder træffer det jo tidt, at Eleven tager en eller anden Lærer til sit Ideal, han vil være som A eller B, han efterligner med særlig Tilfredsstillelse Lærerens Stemme, Lader og Manerer, og det lykkes ham ikke sjælden særdeles godt at være en lille A eller B, naar han i Hjemmet leger Skole med sine mindre Søskende. Det vilde være et stort Misgreb, naar vedkommende Lærer fattede særlig Forkjærlighed til de Elever, der saaledes „forgude“ ham, og havde mindre Kjærlighed til dem, der holde sig til andre Guder eller der i det Hele taget ere mere tilbageholdne og allerede tidligere end andre udvikle et selvstændigt Liv. I hvert Tilfælde medfører en naturlig Udvikling, at Elevenes personlige Forhold til Læreren og hans Personlighed forandres, at de komme til at tale i større Frastand med hinanden. Er Udviklingen hos Eleven kraftig, saa maa den føre ham til, at han faaer Trang til at elsker noget Høiere end Læreren, saa at Kjærligheden til Lærerens Personlighed og Individualitet fun er et af de første Trin i den Jacobæstige, der skal føre ham til de høiestede Idealer. De for paapegede Ytringer af Hengivenhed i den tidlige Alder bor altsaa af Læreren benyttes som Overgangssympatomer, der maae benyttes med Bevidsthed om det endelige Maal og modtages med stor Varsomhed. Vi bør vel vogte os for, at vi ikke tage Knopper og Blomster for Frugter, og at ikke vor personlige Forsængelighed eller vor blot naturlige Kjærlighed her løber af med os og vi mindre see paa, hvad Eleven egentlig er, end paa hvormeget han ligner os.

Oste mislykkes vistnok Bestræbelserne, fordi Malet er taget for lavt og Beien er lagt feil.

En anden Feil begaaes vel ligesaa tidt af Lærere som af Forældre; de udsætte Besvarelsen af det Spørgsmaal, om de Phænomener, der vise sig hos Barnet, ere af det Gode eller tendere til det Onde, noget vel længe, og lægge først Marke til det, der er af det Onde, naar det truer med at voxe dem over Hovedet. I den yngre Alder klæder Alt Børnene saa godt, selv deres Feil; vi høre med Lyst og Glæde paa de Smaa og finde de Bemærkninger, Kritik og Modsigelser, de fremkomme med, saa morsomme, overraskende og vittige; vi meddele vor Glæde derover til Andre, vel hemmeligen, med halv bortvendt Blik og Mund, men dog neppe saa hemmeligt, at ikke det barnlige, skarpt iagttagende Instinkt opdager, at det har gjort, sagt eller er Noget, der beundres af de Borgne. Barnet giver os ikke noget efter, det holder ogsaa, fanskee med større Færdighed end de Borgne, sine Tagttagelser hemmelige, men anspores derved i hoi Grad til at vinde større Triumphher paa den Bane, der ligger saa godt for det. Hos mindre Børn er jo netop Synet og Hørelsen saa virksomme og skarpe, fordi den udvortes Sands endnu ikke neutraliseres af et indvortes Liv, der er shæselsat med sig selv; de høre og see dersor ofte langt mere, end de Borgne aue.

Lykkeligt det Barn, der har en Moder og Lærer, der vel lader hver Fugl synge med sit Nab, men hvis Hørelse er saa skarp og sikker, og saa lidet paavirket af Forsængelighed, at det strax opdager, naar der kommer falske Toner frem og der viser sig Ytringer af Forsængelighed, Indbildskhed eller Vigtighed, og der veed, med sikker Haand

og som om der Intet skete og tilsigtedes, at lede Barnet i det rette Spor, medens Binklen imellem det Gode og det onde endnu er saa spids, at Barnet ikke engang mærker, at det ledes i en anden Retning. Det er vel utvivlsomt, at en saadan omhyggelig Baagen over de første Livshytringer vil have sørdeles heldige Folger med Hensyn til Barnets fremtidige Udvikling og Skolens Indvirking paa det; et Barn derimod, der i flere Aar har været Familiens og Skolens Afgud og er kommet i Bane med og gjør Fordring paa at modtage alle de Øsre, Afgudedyrkelsen medfører, vil senere være ganske anderledes vanskeligt stillet med Hensyn til Opgavens Løsning. Om det ogsaa for en Tid imponeres af Skolens Autoritet, saa vil det dog være twivlsomt, om det vil holde saa længe stille, at en anden Sæd kan legges og kan vinde Spirekraft i den Grad, at Hveden kan komme til at beseire Klinten, eller om det af Længsel efter den forrige blodagtige Tilstand for tidlig vil sætte sig til Modvæge og forkaste den tilbudte Medhjælp. Hvo der elsker Barnet, aver det itide.

En anden Fejl ligger i, at Undervisningen saavel som Opdragelsen ofte sætter sig i et forkeert Forhold til det frembrydende Liv, at Livshytringerne hos den Unge miskjendes, og de Vilkaar, under hvilke et selvstændigt Liv skal modnes og Karakteren dannes, ikke tages i tilbørlig Betragtning, naar Elevens Bæren bedømmes. Hjælpen vredes ofte allermeest og trækker sig vel endog aldeles tilbage, naar den Unge er i den farligste Krisis og allermeest trænger til en trofast Bens Veiledning, naar Modsatningen er nærmest ved Forsoningen og Frugten nær ved at modnes. En Sygdom er jo ofte saa godt som overstaaet, naar den Syge

derfor allermeest og de Omkringstaaende ere nær ved at opgive Haabet.

Naar vi læse en Bog, der fængsler vor Opmærksomhed, eller naar vi overhovedet ere sysselsatte med Tanker, der i hoi Grad interessere os, saa kan det vel hændes, at en ellers fjør Vens Besøg er os mindre velfkommen. Sjællige Tilstande, der medføre Ønsket om, i længere Tid at funne være uforstyrret, der gjøre os mindre meddeelsomme og selfskabelige, ere jo langtsra altid sygelige eller betænkelige; Vennen, der saaledes overrasker os, vilde jo tage meget feil, dersom han i den Mandesfraværelse, med hvilken han modtages, saae en Aftagen af Venstabet, som endnu ved den sidste Sammenkomst var saa varmt. Vi befunde os ofte saare vel ved en Tilværelse, hvor vi ere i Besøg hos os selv, hvor vor egen Tilværelse udelukkende og alvorlig legger Beslag paa Tanken uden at være paavirket af Yderverdenen; det er jo netop i slige Tider, at de stærke, uroffelige Beslutninger modnes og Sjælen atter kan vinde den tabte Hø eller Ligevægt. Det er jo ligesaameget Trang som Pligt at gaae saaledes tilbunds i sig selv, og Øpdragelsen saavel som Underviisningen maa jo ligefrem erkjende det for Pligt at fremkalde denne Trang hos den Unge og at fremhjælpe Øhygtighed til at funne frigjøre sig fra ydre, forstyrrende Indvirkninger og at funne udfore sin Gjerning med sin hele aandelige Kraft uden at gjøre Fordring paa Dodsstilhed omkring sig. Verden er nu jo paa de fleste Steder saa tæt befolket og Stoien overalt saa stor, at det kan blive vanskeligt nok at finde et eensomt Sted; den Unge er bedre faren, naar han har Evne til at funne fremkalde en temporær Døvhed hos sig.

Trangen til en saadan indesluttet Tilværelse udvikler sig hos de enkelte Individet i forskellig Alder og Grad. Det vil viistnok ikke være vanskeligt at paapege mange Exempler, hvor den allerede i det 12te til 14de Aar er tilstede i ikke ringe Styrke.

Ligesaa forskjellige som de Veie ere, ad hvilke denne Trang til at kunne være sig selv modnes, ligesaa forskjellig er ogsaa den Maade, paa hvilken den ytrer sig. Den ene bliver greben ved Læsningen af Robinson; hos en anden er det Fortællingen om Hans Egede, Luther, Gustav Adolf eller hvilkensomhelst historisk eller ikke historisk Person eller Begivenhed, der enten paa en negativ eller positiv Maade paavirker Eleven i den Grad, at han heel og holden for en Tid gaaer op deri, at han kun tænker derpaa og kun har Sands derfor. I alle Tilfælde vil Læreren, der vil føre Tanken i en anden Retning, viistnok bemærke, at Elevens Forhold til hans Undervisning og dermed til ham selv er forandret; han træffer paa Modstand, og Utilboelighed til at gaae ind paa det, han nu netop vil have frem. Der gives jo en Periode i den Unges Liv, i hvilken Karakteren begynder at leire sig, bestemte, varige Tilbaeligheder træder frem, Idealerne faae Hødfæste og Personligheden sætter sine første, faste Knopper; Skolen maa jo ønske og stræbe hen til, at denne Periode indtræder, medens Eleven endnu er under dens Paavirkning, den maa altid betragte det som et Uheld naar den paa Maas og Haas maa dimittere enkelte Elever, ligesom Gartneren, der om Efteraaret ofte maa plante Levkoierne i Potter, forend Blomsten har viist sig, fordi enten Sommeren var for kold eller Vinteren indtraf for tidlig, og der saa om

Føraaret maa nsies med en Mængde enkelte Levkoier istedetfor de dobbelte, han ventede.

Men hvor vanskeligt er ikke Skolen og Eleven stillet i denne Periode. Medens Eleven soler Trang til en sammensluttet, tilbagetrukken Tilværelse, medens han ønsker at arbeide i en bestemt Retning og stræber at bevare Indtryk, der have været velgjørende for ham, skal han finde sig i, at kansk 5 à 6 Lærere i ligesaa mange Timer om Dagen gaae ud paa at fængle hans Opmærksomhed, aflede hans Tanker fra de kjære, hemmelige Syster og paa nede ham deres Anskuelser, mere eller mindre individuelt farvede; han kan ikke værge sig imod, at de Indtryk, der gjores i den ene Time, efter tildeels udvikles i de næste Timer, medens dog muligen hver Lærer forlanger, at Indtrykket heelt og holdent skal bevares, og at der gives Bidnesbyrd om, at dette er skeet. Slipper han endelig, hvor siden Fritid levnes der ham saa til at opfriske og styrke de gode Indtryk, naar han skal blive færdig med de 5 à 6 Lektier, han har til næste Dag, saaledes at hver enkelt Lærer kan blive tilfreds med ham.

Det er vel ikke saa uforklarligt, at en eller anden Elev, hos hvem den individuelle Selvstændighed og en speciel Bidelyst stærkere og tidligere bryder frem end hos Andre, finder de Vilkaar, under hvilke han skal udvikle sig, mindre tiltalende, at han synes mindre godt om en Lærer, til hvem han hidtil ellers hengav sig villigt og gjerne. Kommer dertil endnu idelige Trettesættelser, beskæmmende Straffe, tager Læreren slet ikke Hensyn til denne Overgangsperiode, skeer der Intet fra hans Side for at orientere Eleven med Hensyn til det, der gjører i ham, saa er

det vel naturligt, at Eleven finder de Vilkaar, under hvilke han lever, aldeles utaaelige, at det kommer til Brud imellem Læreren og ham. Men er da i dette Tilfælde Feilen ene eller væsentlig paa Elevens Side? Man kan sige: Ja, Eleven burde have Tillid og Fortrolighed til Læreren. Men deels forstaaer Eleven sig ikke selv; han veed ikke ret, hvorledes det er med ham, og hvad Grunden er til, at han føler sig ilde tilpas, deels kan det ogsaa være vanskeligt for ham at finde en passende Lejlighed og en befvem Stemning hos Læreren, om han ogsaa følte Trang til en saadan Meddelelse. Skal der komme et bedre Resultat, saa er det vel Læreren, der i flige Tilfælde maa søge Eleven. Hjemmet vil i denne Periode kunne yde mangt et gavnligt Bink. Det vil i mange Tilfælde jo heller ikke være saa vanskeligt for Læreren, udenfor Undervisningstiden, i sit Hjem eller paa en Spadseretur at indlede en fortrolig Samtale, at løkke Hemmeligheden og Smerten ud af det unge Hjerte og bringe en Forsoning tilveie, naar Læreren har Kjærlighed til Eleven og er besælet af Ønsket om at hjælpe ham. Ogsaa en lille Extrahjælp, han tilbyder i sin Disciplin, kan give en udmarket Lejlighed til atter at forjone Eleven med det Arbeide, en speciel Gjenstand paalægger ham imod hans Tilbøreligheder.

Den Lærer, der er mere end Faglærer, vil jo ogsaa finde det aldeles i sin Orden, at muligen Indtrykket fra Undervisningen i den foregaaende Time eller andre Paa-virkninger endnu kaste deres Donninger imod ham, han vil funne forstaae, at det netop kan falde den dygtige, for kraftige og dybe Indtryk modtagelige Elev vanskeligt

strax at kunne finde Veien fra Gethsemane til en algebraisk Formel; han vil, naar denne Modstand møder ham de første Gange hos en Elev, som ellers villig hengav sig til hans Paavirkning, med kjærlig og mild Alvor undersøge Grunden til den uventede og uvante Modstand og søge at afspæsse sit Forhold efter Resultatet af denne Undersøgelse. Det er jo heller ikke utænkligt, at Underviisningen i den foregaaende Time i høi Grad har adspredt Klassen og fremkaldt en Stemning, der gør det saare vanskeligt for Klassen, og endnu mere for Enkelte i Klassen, at samle sig igjen.

Naar Eleven føler, at Skolen skaaner og respekterer de høie Planer og dristige Forsætter, over hvilke han ruger, ja endog pleier paa og styrker den Varme og Ænderlighed, med hvilken det unge, modtagelige Gemht slutter sig til de Idealer, der fremvoxe i hans Sjæl og stille ham hans Livs Opgave med hele den Styrke og Friskhed, som den første Kjærlighed har, saa vil han vistnok ogsaa i de fleste Tilfælde laane et aabent og villigt Øre, naar Skolen viser ham, hvorledes det Store efterhaanden udvikler sig af det Mindre, hvorledes den Enkelte, hvis store Gjerning begejstrer ham, har maattet kæmpe og arbeide, for at Sjælen kunde blive moden til den kraftige Gjerning. Han vil blive forsonet med mangt et Arbeide, der ellers vilde være ham en Bederstyggleghed, naar han seer, at han derved brotægger Veien til sit endelige Maal, naar han bliver opmærksom paa, at han maa gaae tilbunds i mere end han har troet, naar han vil erhverve sig den fornødne Dygtighed til at naae Maalet. Det er jo forbausende at see, hvilken Flid Eleverne kunne anvende, hvilke Øfre de funne

bringe paa Gjenstande, for hvilke de ellers næsten vije Modbydighed, naar de kunne bringes i Forkindelse med det Maal, de have foresat sig at naae. Hvad læres der f. Ex. ikke for Ting, naar det gjælder en Examens, der skal aabne Porten til den fremtidige Livsbestemmelse. Det kommer altsaa væsentlig an paa at vije den Unge Beien, han har at gaae, naar han agter at naae Maaleet. Er han først forsonet dermed, saa vil det ikke blive saa vanskeligt for Læreren at legge Beien lidt bredere, end en strengt beregnende Økonomi kræver, at bevare Eleven for altfor materielle, egoistiske Hensyn. Ved at vedligeholde Kjærligheden til Maaleet, Eleven har sat sig, ved at gjøre ham Tanken om det, han vil udføre, stedje syldigere, anspores og saa idelig hans Lyst til at erhverve sig Midler til Dinemedets Øpnaaelse, som en egoistisk, materiel Beregning ikke anseer for nødvendige. Det er altsaa af stor Vigtighed, at Læreren i sit specielle Høg og som Kløsselærer beholder et aabent Øje for individuelle Fænomener, for derefter at bedømme, hvorvidt en særlig Plsie i enkelte Tilsælde skulde være formoden.

Der fattes ikke paa Lærere, der netop paa denne Maade have undgaaet det Brud og al den Fortrædelighed, vi for have berort, og der ved endeele extraordinær Hjælp og en temporær Begrandsning have fuldført deres Gjerning med langt mindre Anstrengelse og langt større Belvære, end de Lærere, der troe deres Autoritet krænket ved den Enkeltes tilsyneladende Grafald.

Vi tillægge dette Punkt særlig Vigtighed, fordi vi sætte det gemytlige Forhold imellem Læreren og Eleven og Karakterens Dannelse hos den Enkelte høiere end Erhvervel-

jen af denne eller huin positive Kundskab, og fordi vi antage, at Mangelen paa sterke Karakterer, der mægte en ideel Virksamhed, for endel har sin Grund i, at Skolen ofte altfor lidet tager Hensyn til den individuelle Udvikling, men derimod gaaer ud paa at siøbe alt i een Form og efter eet Skema. Vi erkjende, at deri ofte ligger en berettiget Anfe imod Skolens Virksamhed i det Hele taget, og at i mange Tilfælde Grunden til, at den Virksamhed, der begyndte saa fredeligt og under saa glædelige Udsigter, ender med et Brud imellem Læreren og Eleven, væsentlig kan søges heri.

Det kan naturligvis ikke være Hensigten med foranstaende Bemærkninger at vise, at Opdragelsen og Undervisningen altid har uret ligeoverfor Barnet, eller at slappe den Kraft og Alvor, med hvilken saavel Hjemmet som Skolen stræbe at hjælpe den Unge til at grundlægge en ideel Tilværelse; her skulde kun paapeges nogle Fejl, der saa let skyde Bestræbelserne ud af de rette Spor og til gjensidig Skade ødelagge Kraften. Blodagtighed er ligesaalidet Tegn paa Kjærlighed til Barnet som en streng, hensynsløs og høirostet Fremfærd er Beviis paa sand Kraft.

Meddelelser fra Hjemmet til Skolen.

Næst efter at være sig sin Opgave klar bevidst, er Intet vigtigere for Skolen end at faae noie Kundskab om den Maade, paa hvilken Underviisningen slaaer an hos de forskjellige Elever, at kunne blive vidende om den Gjæring, der foregaaer, naar Eleven udenfor Underviisningstiden, medens hans Kræfter have frit Spillerum, forarbeider det nylig Læste, saa at det bliver til Kjød og Blod hos ham, hvorledes han tilpasser det i Almindelighed Givne for sine særlige Hornsdenheder.

Kjendskab saavel til den barnlige Natur i Almindelighed som ogsaa til de Love, efter hvilke Udviklingen foregaaer hos Barnet, er vel en nødvendig Forudsætning hos den, der vil befatte sig med Skolens Gjerning, men slaaer langtsraa til, naar den Enkeltes Tarv med Sikkerhed skal rammes. En kan være i stand til med stor Øygtighed og Klarhed at fremstille Opdragelsens og Underviisningens Idealer, at paapege alle de Veie, ad hvilke man i Tidens Lob har søgt at naae disse, og at bestemme deres absolute Værd, medens han dog vil være i stor Forlegenhed, naar han staaer foran en stor Børneslot som Larer og Opdrager. Hvad der for den theoretiske Betragtning synes slaaende, begrændset, affluttet og modent til at bringes i en logisk afrundet Form, viser sig i Praxis, ligeoverfor den bevægelige Børneslot med dens høist forskjellige Forudsætninger og Physiognomier, i en ganske anden Belysning; hver enkelt Elev faaer her Undseende af at være en Undtagelse fra Neglen, og det sikre Grundlag

paa hvilket hele det pædagogiske Lærebegreb saa sammenhængende og sikkert konstrueredes, synes at svinde bort i lige saa mange Atomer som der er Elever, og den blot lærde Pædagog føler sig saaledes ofte aldeles hjælpeløs.

Men selv i det heldige Tilfælde, at den theoretiske Erkendelse forenes med pædagogisk Begavelse, er dog Læreren ofte meget vanskelig stillet, naar han med Sikkerhed vil ramme den Enkeltes Tarv, og han har Trang til alden Hjælp, der kan ydes ham. Og Ingen er vel bedre i stand til at komme ham til Hjælp end Forældrene. De have jo seet de første Livstegn bryde frem, og i de 6 a 7 Aar, inden Skolen faaer med Barnet at gjøre, havt fortrinlig Lejlighed til at iagttagde de Netninger, i hvilke det individuelle Liv hos Bornene vil frem. Den langt større Frihed, som Hjemmet kan tilstaae Barnet i Sammenligning med Skolen, medfører ogsaa, at Barnet i Hjemmet i langt højere Grad er sig selv end paa Skolen. Ogsaa med Hensyn til Skolens Indvirkning paa Barnet har Hjemmet jo ganske anderledes end Skolen Lejlighed til at iagttagde Virkningerne, og at komme til Kundskab om, hvorvidt de ere heldige eller uheldige. Det vilde altsaa fortrinsvis være i stand til at give Skolen Vink og Meddelelser, der i hei Grad kunde være til Baade for Skolens Indvirkning paa den Enkelte. Det er langtfra tilstrækkeligt til en harmonisk Samvirken, at Skolen giver Hjemmet Meddelelser om Barnets Bæren paa Skolen og om dets Forhold til sin særlige Opgave paa og for Skolen; skal der virkelig være Kraft og Sammenhold i Bestræbelserne, saa er det ligesaa nødvendigt, at Hjemmet giver Skolen Oplysning om Barnets Bæren udenfor Skoletiden. I de

Tilfælde, hvor slige Meddelelser ere givne, har Skolen med langt større Sikkerhed og Eftertryk funnet tage sig af den Enkelte end der, hvor den øste maa arbeide i Blinde eller dog med Følelsen af Usikkerhed. Den Ulejlighed, Hjemmet saaledes har paataget sig, har hidtil baaret saa gode Frugter og i flere Tilfælde væsentlig medvirket til at overvinde Vanskeligheder, som ellers vilde have været over Skolens Kræster, at Skolen ikke nojomt kan opmunstre Hjemmet til at give slige oplysende Meddelelser.

Vi maae gjentage, at en almindelig theoretisk Erfjendelse om den opdragende Undervisnings Opgave og om de Midler, hvorved den fremmes, ingenlunde slaaer til i den daglige Gjerning, at derimod et noie Kjendskab til den enkelte Elevs Væsen og Bæren er aldeles nødvendigt, naar Skolens theoretiske Erfjendelse skal være Frugt hos ham. Forholdene medføre jo ganske naturlige, at den Enkelte ikke kan hengive sig saa heel og holden til Skolen, at den med Sikkerhed kan trænge ind i hans inderste Gjemmer. Livet i et større Samfund og den Opgave, dette Samfund har at løse, gjør det nødvendigt, og det ganske anderledes end i Hjemmet, at den Enkelte, i det mindste saalænge han er paa Skolen, tager sin Individualitet tilfange og i saa Henseende af Hensyn til Andre bringer Øfre; Skolen kan ikke lade Eleven være sig selv. Hele Skolens Apparat, hvor nænjomt det ogsaa kommer til Anvendelse, uddover jo et Tryk paa den Enkelte, der paa Skolen stærkt blander hans Frihedssolelse med Følelsen af en Nødvendighed og Begrændning. Det er øste høist vanskeligt at afgjøre, om det er Respekten for Skolen og dens Autoritet, der afnøder ham disse Øfre, eller om det

er et nyt Kjærlighedsforhold, der bevæger ham til at bringe dem godvillig. Men Hjemmet, hvor han efter har Lov til at være sig selv, og hvor han søger Leilighed til at holde sig skadesløs, har jo den allerbedste Leilighed til at gjøre Jagttagelser i saa Henseende. Moderoiet har jo desuden en særlig Begavelse til at opdage, hvad der foregaaer hos Barnet bag Kulisserne, og Moderen har jo i Almindelighed Barnets Fortrolighed i større Grad end nogen Ander. Hjemmet er altsaa særdeles heldigt stillet til at give Oplysninger med Hensyn til Elevens individuelle Liv og at støtte Skolens Bestræbelser ved at meddele den Bink om Elevens Baren udenfor Skolen. Undlader det derimod at give slige Meddelelser enten af Frygt for at komme til Uleilighed, eller fordi det anseer slige Meddelelser for Bagateller ved Siden af Skolens muligen større theoretiske Indsigt, saa er det ikke uden Skyld, naar Skolens Indvirkning paa den Enkelte ikke bærer de tilstigte Frugter.

I Tilfælde, hvor Skolen ikke har været sikker paa, om en Elev i Hjemmet har anvendt den fornødne Alvor og Flid, og hvor det har været Skolen magtpaaliggende at faae at vide, hvorledes Eleven i det Hele stillede sig i Hjemmet, har den af og til medgivet Eleven nogle striftlige Spørgsmaal til Forældrenes velvillige Besvarelse. Dette lille Middel har viist sig meget frugtbart og ikke alene forsøgt Skolens Kjendskab til enkelte Elever, men ogsaa i hoi Grad ansporet enkelte Elever til at tilfredsstille ogfaa de Fordringer, Skolen stillede til dem udenfor Skoletiden.

Det Tilfælde indtraffer nemlig ikke saa sjeldent, at

medens en Elev i det Hele er opmærksom, flittig og artig, saalænge han er paa Skolen, tilfredsstiller han langtsra i samme Grad Skolens Fordringer med Hensyn til sine Hjemmearbeider, idet disse bære Præg af mindre Flid og Tænksomhed end tilsvarende Arbeider, han udfører paa Skolen, om de end ikke ere saa slette, at han ligefrem kan straffes derfor. Det er navnlig Tilfældet med de lette Gemyutter, der ikke juſt ere uvillige til det Gode, og der nok sætte Priis paa at staae i et godt Forhold saavel til Skolen som til Hjemmet, men dog trænge til en Spore, naar de skulle anvende hele deres Kraft. De sørge nok for, at det ikke ligefrem kommer til Brud imellem dem og deres Foresatte, men de søger dog at slippe med det mindst Mulige. I flere Tilfælde har allerede et Vink til vedkommende Elev om, at han vilde faae nogle Spørgsmaal med hjem, dersom der inden en given Frist ikke var tilveiebragt Resultater, der i og for sig kunde bevare Spørgsmaalet, havt meget god Virkning.

Disse Erfaringer have bevaret Skolen til noget mere end hidtil paa denne Maade at ville sætte sig i Bexelvirkning til Hjemmet i Haab om, at ogsaa de ørede Forældre ville komme til at erkjende, at den lille Uleilighed, der gjøres dem, lønner sig rigeligt. Desuden kan ogsaa Hjemmet tidt have Trang til en saadan Medvirkning fra Skolens Side. Naar Omsorgen for Bornene i Hjemmet væsentlig er overladt til Moderen, og Forholdene medføre jo, at det meget ofte er Tilfældet, saa kan der tidt ligge en ikke saa ringe Haandsækning i, at Skolen faaer at vide, hvorledes Eleven stiller sig i Hjemmet. De ørede Forældre, der ikke have skyet den lille Uleilighed, saaledes

at sætte sig i Bevelvirkning til Skolen, have viistnok ikke fortrudt at de have taget imod den tilbudte Medhjælp; Skolen har fuld Anledning til at fremme en gjensidig For-trolighed og Tillid.

Nedenstaende Spørgsmaal skulle nærmere antyde, i hvilken Retning Skolen ofte trænger til Oplysninger og Hjemmet altsaa kunde samle Jagttagelser; det ligger jo i Sagens Natur, at Skolen i de fleste Tilfælde kun vil komme til at stille enkelte af disse Spørgsmaal til vel-villig Besvarelse og at de ofte ville faae en langt mere individuel Form, end her til en forelsbig Orientering kan være Tilfældet. De tilfoede Svar skulle kun vise, at det juist ikke er noget vidtløftigt eller vanskeligt Arbeide, der kræves, uden at de i nogen Henseende skulle angive en bestemt Form, i hvilken Skolen ønsker Svaret givet. Saa meget Godt strander jo paa, at man ikke kan finde en Form, i hvilken det Gode kan komme tilsyne. Saaledes kunne ogsaa mange Forældre være villige til at give Skolen Vink, men de have Vanskelighed ved at komme paa det Rene med, hvorledes dette bedst lader sig udføre. Skolen antager derfor, at nogle reen praktiske Antydninger paa mange Steder ville være velkomne, og at de funne bidrage til, at vi ikke noies med fromme Ønsker og virk-ningsløse Sympathier.

1. Hvorledes er Elevens Helbredstilstand for Dile-blikket? — Sv. Han lider af og til af Skjertler og er i denne Tid ogsaa i Hjemmet langt mere slov end ellers.
2. Har Eleven en bestemt Arbeidstid? — Sv. Han

begynder hver Dag Kl. 5 og vedbliver, indtil han er færdig.

3. Kan han være nogenledes uforstyrret ved sit Arbeide? — Sv. Som oftest, dog have særlige huuslige Forhold i den sidste Maaned gjort det vanskeligt at skaffe ham den fornødne Ro.
4. Hvorlænge er Eleven i Reglen om sit Arbeide? — Sv. I Begyndelsen af Skoleaaret var han altid meget hurtig færdig, men efter den sidste Bedømmelse fra Skolen, i hvilken der blev anket over, at han ikke anvendte fornoden Omhu paa sit Hjemmearbeide, bruger han som oftest omtrent 2 Timer daglig og, naar han har Stile, vel endnu længere Tid.
5. Gaaer Eleven til sit Arbeide uden at mindes derom? — Sv. I Førstningen maatte han mindes, men nu passer han selv Tiden.
6. Holder han sig stadig ved sit Arbeide? — Sv. Til visse Tider er han meget stadig, men til andre Tider vil han gjerne gjøre en Pause for at besøeftige sig med andre Ting, der interessere ham.
7. Rober Eleven Lyst og Kjærlighed til sin Gjerning? — Sv. I den senere Tid synes Lysten at have været mindre og en Paamindelse har af og til været fornoden.
8. Er der nogen Gjenstand, der volder ham særlige Vanskeligheder? — Sv. Han klager over, at han ikke ret kan komme ud af det med Matematik.

9. Er der nogen Gjenstand, han særlig har Lyft til? — Sv. Historie og Naturhistorie; han er meget begejstret efter at faae fat i Bøger, der slaae ind i denne Retning.
10. Bestjærtiger Eleven sig hjemme med noget paa egen Haand? — Sv. Han begynder paa tusinde Ting, men har dog ikke ret Stadighed ved nogen af dem; længst har han holdt ud med at samle Insekter.
11. Faaer han Hjælp hjemme? — Sv. I Førstningen hjalp N. N. ham i Regning og Tydsk, nu skjætter han sig selv i alle Fag.
12. Faaer han Privatunderviisning i Noget? — Sv. Kun i Musik.
13. Holder Eleven god Orden med sine Sager? — Sv. Uagtet han har en bestemt Plads til sine Sager, saa findes de dog ofte spredte omkring og han holder heller ikke godt Huus med sine Ting.
14. Hvorledes stiller han sig hjemme til de Paamindelser, han har faaet paa Skolen? — Sv. Han erkjender dem altid for velfortjente. — eller: Han vil gjerne frigjøre sig for al Skyld og skyde Skylden for sine Førseelser paa andre. — eller: Han lader sig ikke mærke med Noget, naar hans ældre Søskende ere tilstede og lader rask paa det, men naar jeg tager ham ene for, viser det sig dog, at det kun var en Maske, han paatog sig, og at han føler inderlig Fortrydelse og har det Forsæt at forbedre sig.

15. Enes han godt med sine Søskende? — Sv. Imod sin yngre Søster er han altid meget god og kjærlig, men med sine ældre Brødre er han ofte i Klammeri.
16. Tager han godt imod Paamindelser hjemme? — Sv. Ikke altid; ofte bliver han stikken og fornærmet, men naar han har faaet nogen Tid til at sunde sig, synes dog Paamindelser at virke i en god Retning.

Det er vel overflødig at bemærke, at der ved foranstaende Spørsgsmaal ikke er tænkt paa at udtonne Omraadet af det, der kunde blive Gjenstand for Meddelelser, og at ogsaa andre og mere detaillerede, individuelle Oplysninger altid ville modtages med Tak af Skolen. De meddeelte Oplysninger ville altid blive benyttede med Varsomhed. Det kan naturligen ikke være Hensigten, ved flige skriftlige Meddelelser at gjøre mundtlige overslodige; i mange Tilfælde vil en personlig Henvenden til Skolen og en mundtlig Samtale være at foretrække og det ene rigtige; saaledes ville jo Oplysninger til f. Ex. Spørsgsmaalene 14, 15 og 16 vel i Reglen kun blive forlangte og givne i mundtlig Samtale i Tilfælde, hvor det kunde være tvivlsomt, om de Phænomener, der vise sig paa Skolen, ere enestaaende eller ogsaa vise sig hjemme.

Før dem, der ønske at tale med mig i Skolens Anliggender, vil jeg i Reglen være til Tjeneste hver Skoledag mellem 10—12.

Bedommelsens Standpunkt.

... „Det er ganske vist, at Karakterer kunne misbruges, men det forekommer os paa den anden Side, at der er noget Overdrevet, man kunde fristes til at kalde det Sygeligt, i den Iver, hvormed Dhrr Lefolii og Schneekloth forfolge Karaktererne. Det lader heller ikke til, at deres Anstuelser vinde Indgang, thi, saavidt vides, har ingen større Skole undtagen Dr. Schneekloths undertrykt Brugen af Karakterer, og udenlands bruges de i ligesaastort Omfang, ja tildeels i videre Omfang end her i Landet.“

„Det er ogsaa vist, at man ved at afskaffe Karaktererne let kommer til at fjerne et vasentligt Moment, Cresfoessen, der har sin store Betydning, og man indvirket let svækkende paa Kappelysten, baade naar den er Hørfængelighed, og naar den er Lytt til at være bedre, thi paa den beroer for en stor Deel hele vor nuværende Samfundsorganisation, det er den mægtigste Drivsfjeder i Livet, og det er ved Hjælp af den, at saare Meget af hvad vi ansee for vor Tids Stolthed er opnaaet. Ved Karaktererne komme ganske vist de bedre Begavede foran de mindre Begavede, selv om de anvende lige Tid og lige Glid, men det ligger i Sagens Natur, og det er vistnok et stort Spørgsmaal, om det er rigtigt at vænne de mindre Begavede til den Tanke, at de nok ville komme frem, naar de kun anstrengte sig ligesaa meget som de mere Begavede; de maae anvende større Anstrengelse for at naae samme Maal; lære de ikke dette i Skolen, vil Livet lære dem det paa en sorgelig Maade.“

(Anmeldelse af 2det Heste af Hjemmet og Skolen i Nr. 10 af „Dagbladet“ for iaar.)

Dersom de Anstuelser, der give den opdragende Skole dens Maal og Indhold og bestemme dens Midler, havde allmindelig Anerkjendelse, saa var det jo et orkeslost Arbeide atter og atter at fremføre dem; den, der alligevel med en vis Høitidelighed og for fuld Alvor vilde fremture deri, maatte jo faae Udspringende af, at han attræede at gjøre sig viktig ved at borthage Fanden, som han dog selv havde malet paa Bæggen. Det var ganske i sin Orden, naar

Samfundet ignorerede slige Bestrebelser og ligefrem afviste og straffede dem som pædagogisk Charlataneri. Ogsaa vi vilde i saa Tilfælde aldeles ikke have noget at anke over, naar disse Blade, der jo gaae ud fra en modsat Antagelse, blevе indrangerede under denne Kategori, ja, vi maaatte endog betragte det som en særlig Skaansomhed, naar den „Iver“, med hvilken vi forfolge visse Phænomener og Anskuelser, kun karakteriseres som noget Overdrevet eller Sygeltigt. Det var jo saa ikke mere end velspørtjent, naar vi blevе ydmhygede ved at børres om, at vi i Ideernes Verden vare seilede agter ud og stode ene, kæmpende imod Beirmøller, naar vi oplystes om, at ikke alene Indlandet (med Undtagelse af den Skole, i hvis Tjeneste vi virke), men ogsaa Udlandet (?) for længe siden levede i Gåndsen af ganske anderledes høie Idealer end dem, vi børres af og søger at skaffe Indgang i Samfundet. Det var jo ikke mere end hvad den simple Pligt bød, at Føreldere sikk en Anhydning om de Lærdomme, Livet vilde give deres Børn paa en sorgelig Maade, naar de blevе opdragne og underviste efter de Anskuelser, vi forsøgte og søger gjennemførte i Praxis. Det Bedste er jo netop godt nok for Børn; den, der alligevel vil holde dem paa Ideernes afgnavede Overdrev og berøve dem den styrkende Mæring, de have Adkomst til og kunne faae af de gyldne fyldige Ax ved Siden af, han bor straffes, det kan ikke hjælpe andet.

I Alt dette ere vi enige. Men dermed er ogsaa Enigheden forbi. Vi kunne nemlig ikke erkjende, at de Anskuelser, der bestemme Begrebet af den opdragende Skole, nyde en saa almindelig Anerkjendelse og Gyldighed, som de fortjene, og vi maae derfor bede om Overbærelse

for, at vi atter og atter komme tilbage til denne Gjenstand, indtil vi blive bedre oplyste om, at vi gaae i Mørket, medens alle Andre have høihs Dags. De Citater, der ere stillede i Spidsen for denne Artikel, indeholde en særlig Opfordring for os til at tage til Gjenmæle, da de Anskuelser, der antydes deri, fremføres som en afgjort Sag og i direkte Modsatning til de Anskuelser, vi vedkjende os. Desuden er det ingenlunde skjult for os, at den ærede Anmelder er Tolk og Ordfører for en overordentlig stor Mængde, der ville finde et Rygstdø i, at deres Anskuelser ere fremførte i og funktioneres af et Organ, der vil modvirke Materialismen og en paa Profiten baseret Praxis, og der vil bruge sit Talent og sine rige Hjælpe-filder til at gjennemsyre Samfundet med kraftige og livsfriske Ideer. I samme Rettning ønske ogsaa vi at gjøre vort lille Pund frugtbringende, om det kunde lykkes os. Vi vide ingen bedre Maade at bevidne Kritiken vor Agtelse paa, end ved at benytte den givne Anledning til at underfaste vores Anskuelser og Paastande en fornyet Provelse og ved aabent at oplyse, hvorfor vi ikke kunne samstemme med den.

Det er jo overhovedet ingenlunde ligegyldigt fra hvilket Standpunkt Jagtagelser gjøres og Domme affiges. Ogsaa den opdragende Skole — og om den er Talen kun i det efterfølgende — kan ikke være tjent med at vurderes fra et hvilket som helst Standpunkt; den er berettiget og forpligtet til at gjøre Indsigelse imod, naar dens Maal og Midler bestemmes og bedømmes efter andre end pædagogiske

Hensyn. Et maa staae fast, naar Midlerne skulle bedømmes: Berettigelsen af det Maal, den opdragende Skole har. Saalenge det ikke er efterviist, at Skolen tager feil i at være eller dog stræbe efter at være kun en opdragende Skole, maa den forlange sine Bestræbelser respekterede, naar det kan eftervises, at de staae i Samklang med det Maal, der skal naaes, maa den have Ret til at værge sig imod at skulle gjøres skatskyldig til dette eller huint, som En eller Anden kunde falde paa at onse fremmet. Det er derfor vel heller ikke formegent forlangt, naar „Latin- og Realstolen paa Børnedamsveien“, der jo oftere har vedkjendt sig, at den stræber efter at naae den opdragende Skoles Maal, gjor Fordring paa, at dens Midler vurderes efter det Maal, der agtes naaet igjennem dem. Hvor berettiget og naturlig denne Fordring ogsaa er, saa turde der dog være Anledning til at bringe den i Grindring, for at forebygge, at ikke Kritiken istedetfor at være veiledende bliver vildledende. · Frænde er Frænde værst, komme ogsaa vi tidt til at sande.

At den ærede Anmelder seer Sagen i en anden Belysning end vi, har efter vor Formening væsentlig sin Grund i, at han enten ikke kjender den opdragende Skoles Maal eller dog ikke anerkjender dette Maal spraa vigtigt, saa udelukkende berettiget som vi, da han ikke bedommer Midlerne — her især Karaktergivningen — fra den opdragende Skoles men fra et historisk, man kunde fristes til at sige ærgjerrigt historisk Standpunkt. Da dette Standpunkt overhovedet kan blive jaa farligt for den opdragende Skole, jaa være det os tilladt at lægge Spørgsmaalet paa en noget bredere Basis, end den ovenstaende forte An-

meldelje kan yde, og ved nogle Paralleler at antyde, hvorfor den opdragende Skole maa gjøre Indsigelse imod, naar den observeres fra et til Huusbehov og efter Dagens Brug afgaasset historisk Standpunkt istedetfor fra det pædagogiske, som den anerkjender. Der er saameget mere Opfordring til at gjøre opmærksom paa den Fare, der fra denne Side truer Skolen, da jo Domme, der afgiges i Kraft af et historisk Standpunkt, have en knusende Vægt og almeen Gyldighed, selv om dette Standpunkt er vundet paa anden eller tredie Haand og altsaa mangler noget i Hylde og Dybde, og ingenlunde rager frem over det, der er det Almindelige. Det vilde være heldigt for Skolen, og dens Gjerning vilde være langt lettere at udføre, naar et saadant historisk Studium kunde give de Negler, der vilde føre den Enkelte til Maalset, og kunde skærpe Diet saaledes, at det vilde være i stand til med Sikkerhed at bedømme de konkrete, individuelle Phænomener. Hvo vilde ikke have Alvor nok til at foretage et saadant Studium, naar han derved kunde blive stikket til at gjøre sine øvrige Kundskaber frugtbringende i den opdragende Skoles Tjeneste. Men det Mislige ligge i, at et saadant efter vore Sædvaner foretaget Studium af Menneskeslægtens Udviklingsgang ingenlunde slaaer til, og at den opdragende Skole ikke kan anerkjende et saadant historisk Standpunkt for berettiget til at bestemme dens Maal og Midler.

Ganske anderledes vilde jo Sagen stille sig, dersom vi havde en Opdragelsens Historie, der kunde estervise, ved hvilke Paavirfninger og ad hvilke Veie den Enkeltes Vægt var fremmet eller forsinket, og der i Kjendsgjerningernes Belysning kunde bestemme hvad den opdragende Skole

enten mangler eller besidder, for hos den Unge at funne fremkalde Trangen og Betingelserne for en varig ideel Tillægelse. Men den almindelige Historie har jo kun at gjøre med det Modne og Usluttede, den giver jo kun Resultaterne som udvortes Kjendsgjerninger, frembragte i og af Massen; den har jo kun at gjøre med den Enkelte, naar denne rager betydeligt frem over Massen og ligesom ved sit Indhold kan opveie den. Den historiske Forskning føler sig jo allerede meget usikker, naar den hos disse fremragende Personligheder vil blotte Massineriet og vise Handlingernes dybere Grund. Den maa jo i saa Henseende noies med en større eller mindre Grad af Sandhedsynlighed; den føler sig vel som oftest aldeles ude af Stand til at estervise alle de Faktorer, der have været medvirkende til at grundlægge og modne denne historiske Personlighed.

Kan Historien altsaa ikke engang med Sikkerthed give de store Mænders og Geniernes Opdragelsesgang, saa vilde den jo endnu mindre være i stand til at give den hos dagligdags Mennesker. Den vilde jo ligefrem drukne i sit eget Materiale, naar den prøvede derpaa. Den almindelige Historie har jo kun med de store Begivenheder at gjøre, den har Raad til med den største Ro at ofre hele Masser, naar fun de historiske Idealer naaes og Resultatet bliver stort. Napoleons Sejrvindinger ere værdige til at indtage en hoi Plads, men at Peer Jensen astvinger den jydske Hede et lille Stykke Jord som han med megen Udholdenhed og Flid omdanner til en tarvelig Kaalhave, hvad kommer det Historien ved? Ja, blev endda ved Tusinders og etter Tusinders Hænder den hele jydske

Hede opdyrket, ja vilde idetmindste Dānmarks Historie tage Notice deraf, men Peer Jensen og hans hele Slægt vilde dog kun blive underforstaaet, naar der taltes om den jydske Almues Vindstibelighed, og hvorledes denne Vindstibelighed frembragtes hos den Enkelte, derom sikk man neppe noget at vide. Historien har Hæftværk og maa tage lange Skridt, for at Tiden ikke skal gaae fra den; den kan kun nævne Generalnævneren, de enkelte Brøker seer den ikke.

Om en Handling eller Begivenhed kan faldes stor og vigtig, er jo langt mindre afhængigt af de Motiver, der ligge til Grund for den, end af den Indflydelse, de have med Hensyn til den bestaaende Samfundsorden og de herskende Systemer. Endnu større bliver Faren for Skolen, naar den historiske Undersøgelse foretages i Partilidenskabens eller Ergjerrighedens Tjeneste, thi saa er der Grund til at frygte for, at selve de historiske Idealer forvantes og det, der er „vor Tids Stolthed“, uden videre Provelse accepteres som en Vexel, der er trukken paa Evigheden; det ørgjerrig-historiske Standpunkt virker ligefrem sjendtligt imod den opdragende Skole, naar den vil paansde den sit af Ergjerrigheden justerede Maal og Vægt. Naar Ergjerrigheden og Kappelysten fremstilles som det, der bør gjøres til Drivsjedre for Ungdommen i dens Skole-gjerning, og de Handlinger, der ere vor Tids Stolthed, ubejete og uprovede, sættes som Maal, saa er det forbzi med den opdragende Skole.

Den opdragende Skole kan ikke for meget værge sig imod at paansdes Ergjerrighedens Maal og Vægt, den maa i sin Gjernings Tjeneste af alle Kræster værne om,

at ogsaa det bessedne Hverv, med Trostlab og Resignation at pleie paa de ringe eller dog mindre Begavede, respekteres; intet er farligere og i sine Virkninger fordærveligere for den, end de Gjerninger, der udføres i Hovmodens, Ergjerrighedens og Forfængelighedens Tjeneste. Disse Motiver ere absolut onde og stemkalde kun det Onde og kunne aldrig fremkalde den sædelige Kraft, der give Handlingerne det guddommelige Præg. Man kan jo dog nu engang ikke plukke Figner af Tidslør eller Druer af Torne, hvorledes kan man saa være saa forblindet at ville hanke Aandens Frugt paa Forfængelighedens Mark. Er det Overdrivelse eller Sygeliighed, naar Skolen værger sig imod truende, enerwerende Indflydelsler? Opdragelsen og den opdragende Undervisning har jo Ansvar med Hensyn til den Enkelte, den skal jo netop hos den Enkelte fremkalde Trang og Kjærlighed til Idealerne og alt dette i Forhold til de Pund, der ere betroede den Enkelte; det er ikke dens Kald formæstelig vragende at skulle griben ind i den guddommelige Styrelse og ligesom udskyde alle dem, der ikke kunne tilfredsstille Ergjerrighedens Fordringer. Den Nimbus, der omsværver Genierne, bor ikke blive den Guldkalv, paa hvis Altar den ringe Begavede ofres.

Den opdragende Skole har Ingen at miste, den har samme Ansvar, hvad enten en Elev er meget eller ringe begavet; om det vil falde i den Enkeltes Lod at udføre store Bedrifter eller om hans Liv vil gaae stille og tilhyneladende sporlost hen, kommer den aldeles ikke ved. Den opdragende Skole vilde aldeles svigte sin Op gave, naar den indrettede sig paa kun at frejhjælpe Genierne og de stærke Aander, naar den ansaae sit Ansvar

for syldestgjort, isald det lykkedes den at fremhjælpe nogle Enkelte til den Dyrktighed, der satte dem i stand til at udføre historiske Gjerninger, medens den lod den store Masse gnave paa de Been, der leilighedsvis kunde falde fra de Riges Bord. Det kan ikke tidt og stærkt nok udtales, at den opdragende Skole har fuld Ansvarlighed over for hver enkelt Elev, og at dens Tilfredshed med og Anerkjendelse af Elevens Bestræbelses ikke bør være betinget af de mindre eller større Resultater, der vise sig hos den Enkelte, men ene af den Trosskab og Anstrengelse, med hvilken den Enkelte søger at naae Malet.

Disse Anskuelser maa den forlange anerkendte af alle dem, der ville have Indflydelse paa den Maade, hvorpaa Undervisningen og Opdragelsen indrettes, medens det dog altid blive Forældrene, der have at bære Hovedansvaret, naar disse Anskuelser fornægtes. De Forældre, der have sand Kjærlighed til deres Born, og hvem der ellers er en sand Børneven og ikke blendes eller vildledes af det Afguderi, der drives med de gode Hoveder, ikke bedøves af al den Virak, med hvilken Ergjerrighedens Apostle inddysse Samvittigheden og forvanske Idealerne, ville ikke undlade at staae Skolen bi, naar den bliver sine udtalte Anskuelser tro; de ville soge at bortrydde Alt, hvad der kan blive en Fristelse eller Banskelighed for Skolen, og styrke dens Bevidsthed om det, hvorpaa det egentlig kommer an, naar de opdage, at den forlader den rette Wei og viser Tilboelighed til at tilbede fremmede Guder. Al den hjælp, der ydes Skolen i den Retning, bør den modtage med Tak og Paaskjønnelse. De Forhold, under hvilke den

opdragende Skole skal rogte sin Gjerning, ere sandeligen ikke saa gunstige, at den ikke skulde føle Trang til en saadan Medhjælp, at den skulde tilbagevise en hjælp som Haand, fra hvem den ogsaa rækkes.

Eller skulde ogsaa dette ansees som Hovmød, der bør straffes og irettesættes, at ville føre Ungdommen til de bedste Kilder og fremkalde Spirer hos dem, der have Ewig-hedens Liv, at ville dele det med dem, der hos den Opdragende selv er Livets Kilde og stadig opmander den svage Kraft; skulde ikke den Bekymring, Angst og Twivl, under hvilken dette skeer, være Bøde nok for den Skrøbelighed, med hvilken Gjerningen udføres, og affjone den Dristighed, at ville hævde Idealets Verettigelse for sig og Andre.

Og dem, der have tabt Troen til Idealernes Kraft til at gjennemsyre den Enkelte, og der i saa Henseende overalt staae paa et twivlende Standpunkt og deraf ere tilbørlige til overhovedet at nægte den opdragende Skoles Mulighed, ville vi gjøre opmærksomme paa den heldige Omstændighed, at den opdragende Skole kun har at gjøre med Børn, at dens Gjerning altsaa udføres i en Kreds, der endnu er udenfor det Tryk og den Fristelse, som Om-sorgen for den materiel sandselige Tilværelse saa let medfører for de Børne. Den, der i en lang Aarække og i de meest forskjellige ydre Forhold daglig har haft Leilighed til at iagttagte, hvorledes et ungdommeligt Gemyt kan blive grebet og gjennemtrængt af ideelle Sandheder, saa at den hele Gjerning befrugtes deraf, hvorledes et hidtil gjenstridigt tilsyneladende uimodtageligt Sind dog tilsidst kan boies ved at bringes i Berøring med Idealerne, han

vil i de Tilfælde, hvor Gjerningen tilsyneladende mislykkes, ikke tage Troen til Idealerne, men ene tilskrive sin Mangel paa Evne til med det fornødne Eftertryk at stille dem frem hele Skylden. Hvor meget ogsaa Slægten ellers kan være enerveret, Ungdommen har dog endnu saa megen Kraft, at den kan bringes til Bevidsthed om sit Ansvar med Hensyn til en ideel Tilværelse, erhverve sig Muligheden til at kunne stræbe efter at fuldestgøre dette Ansvar, og sole Anger, naar det ikke skeer. Den opdragende Skole er en Mulighed, og praktiske Forsøg paa at realisere den ere ingenlunde et ørkeslost Arbeide, om ogsaa Virkelig- heden aldrig kan naae Idealet. Ved nærmere Eftertanke turde det vel endda vije sig, at den opdragende Skole ikke alene er en Mulighed men endog en Nodvendighed, at den ikke alene maa taaes, men med Alvor bør faldes ilive af alle dem, der mene, at Draet ikke kan trives, naar Noden ikke er sund og i kraftig Ford. Den, der troer paa Muligheden af, at den Slægt, der skal afløse os, ved Hjælp af Skolen kan faae en kraftigere Bæxt til Kamp i Aandens Tjeneste, har ligefrem den Pligt at værne om den opdragende Skoles Bæren og Birken.

Der er endnu et Punkt, som vi ikke kunde lade ubevært, da det, uden at være nævnt, dog stadig staarer i Baggrunden og giver den opdragende Skole dens absolu- lute Berettigelse, og der i større Grad end noget Andet taler imod Urigjerrighed og Kappelyst i Skolen. Alle de Born, der besøge Skolen, skulle dog gjøres modtagelige for de religiose Sandheder. de skulle dog Alle have Evne til at staae under Herredomme af en religiøs Be- vidsthed, en religiøs Tro. Om Nogen er Christen eller

Jøde, om Nogen antager, at Besprugningen af den religiøse Sands ene er Hjemmets og Kirkens Sog og ikke bør vedkomme Skolen, om Nogen mener, at den konfessionelle Religionsunderviisning bedre og naturligere meddeles af Preisten end i Skolen, i Et ere vi dog vel Alle enige, hvor ulige vi vgsaa ere farvede, hvormeget end ogsaa vort Standpunkt kan ligge i Peripherien af Troen og af en bestemt, religiøs Trang og Overbeviisning: den Bei, der brolægges af Uergjerrigheden, Forsængeligheden og Kappelysten kan aldrig fore til Tro og Religiøsitet men i en stik modsat Retning, og Evnen til at lade sig beherske af disse maa svækkes hos et Menneske, der vænnes til, og endog med et stærkt Apparat i en Række af de meest modtagelige Aar tvinges til, at gjøre disse Motiver til Drivsædje for sine Handlinger.

Eller skulde virkelig Nogen funne troe, at det Intet vil have at betyde, om den Unge i en Række af 10 til 12 Aar ideligen bliver opfordret til at lytte til, hvad „Folk ville sige“, ideligen tilholdes at gjøre Andres Dom og Smag, der jo ofte er modsat og forskjellig, til Norm for sin Handling, uden at prøve, hvorvidt denne Dom og Smag har absolute Holdepunkter. Et Barn kan aldrig være rigtig stillet, naar det stadigen vender Bliffet nedad og med Glæde og Tilfredsstillelse tæller, hvormange det har under sig, istedetfor at vende Bliffet opad for at maale Afstanden fra Ideallet, eller naar det gotter sig over og seer en Seier i, at en Sidemand, der var over det, kommer under det; er det virkelig et smukt Syn at see et Barn med ørgjerrige, triumpherende Bliffe fortælle, hvor daaligt Andre have baaret sig ad og hvor godt og ypperligt det

selv har opført sig. At Born selv i en tidligere Alder ofte blive stikne, naar de Voxic ikke indrette det efter deres Ønsker, og blive fornærmede, naar en af deres Handlinger ikke faaer den forventede Noes eller Belønning, er dog vel allerede Phænomener, der burde vække alvorlige Betænkelsigheder med Hensyn til Barnets Udvikling, især naar de Fordringer haves for Die, som den religiose Tro stiller til den Enkelte.

Om man ogsaa vilde reducere Skolens direkte Indvirkning i religios Henseende til det mindst Mulige, saa vil den religiose Sands dog være berettiget til at fordre, at der i Skolen ikke ligefrem lægges an paa at undergrave Muligheden til at tilegne sig en religios Livsanskuelse; den maa have Ret til at gjøre alvorlig Indsigelse imod, at Ydmigheden gjøres til en Svaghed og Ergjerrigheden tillægges Kraft i den religiose Bevidstheds Tjeneste. Skolen maa auerkjende den Fordring og Indsigelse for afgjørende berettiget, der forbyder den, for Øpnaaelsen af et lavere Maal: Erhvervelsen af visse Kundskaber, at øfre de Evner hos Eleven, der skulle sætte ham i stand til at naae et høiere Maal: en sædelig, religios Bevidsthed. Det funde endogsaa nok være, at det tilsidst vil vije sig, at Ydmigheden, selv for Øpnaaelsen af det lavere Maal, er en varigere og virksommere Drivfjeder end baade Ergjerrighed og Forsængelighed, naar man ikke vil udsætte Eleven for at blive staende paa Halveien og at holde op, naar Skallen er gjennembrudt og Kjærnens Kraft og Sodhed skal prøves.

Idet jeg henstiller Foranstaende til velvillig Overveielse, vil en personlig Bemærkning engang for alle

maaskee ikke være aldeles overflodig paa alle Steder. Den Omstændighed, at reen industrielle Foretagender saa ofte anbefales som udgaaede af Attraa efter at tilfredsstille en dybtfolt Trang i Samfundet til høiere aandelige Nydelser, har vel ikke saa lidet bidraget til at bringe ideelle Bestrebelser overhovedet i Misfredit. Ogsaa den Skole, jeg forestaaer, har jo en materiel Side; der udfordres jo ikke saa ringe materielle Midler, naar det overhovedet skal blive den muligt at løse Opgaven. Enhver Flamme kræver jo Næring, og det er jo derfor ligefrem min Pligt at drage Omsorg for Tilveiebringelsen af de materielle Betingelser for Skolens Existens. Men ved denne Forpligtelse bliver jeg noget uheldig stillet, naar jeg atter og atter tager Ordet for at skaffe Skolens Maal og særlige Midler Anerkjendelse og Medhold i Samfundet, naar jeg taler og skriver for Anerkjendelsen af ideelle Formaal. Mistænkeligheden vilde mulig have mindre at indvende imod det, jeg figer, og lettere undskynde de Mangler og Fejl, der klæbe ved min Maade at fremstille Sagen paa, naar de gaves reent abstrakt og uden at jeg stod i Forbindelse med og havde knyttet mit materielle Belvare til en konkret Skole. Jeg vilde saa muligen beskyldes for at være Idealist, phantastisk og uklar, eller vel endog ærgjerrig, men jeg vilde dog neppe beskyldes for at ville mele min egen Hage ved Udgivelsen af disse Bladet, da det jo ikke er vanskeligt at indsee, at de hverken kunne eller skulle være en Boghandlerentreprise.

Nu stiller Sagen sig imidlertid anderledes; vinde de Anskuelser, der udtales i disse Blade, Indgang

og Sympathi i Publikum, saa vil det jo ligefrem have Indsydelse paa Skolens Frekvens, og det var jo ikke umuligt, at en Gratisgjerning dog funde give en god materiel Høst. Overfor en saadan Mistænksomhed vilde jeg staae aldeles værgeløs. Den Omstændighed, at jeg i en Rakke Aar, og længe før jeg fattede det Førstet selv at oprette en Skole, har utaltt og efter Evne forsøgt disse Anskuelser, og at en ikke ringe Kreds af Medlærere og Forældre have Lejlighed til at overbevise sig om, hvorvidt de uttalte Anskuelser seges bragte til praktisk Gyldighed og Anwendung i den daglige Gjerning, vilde ikke kunne frelse mig, thi Snuheden vilde dog altid funne spore en ved Idealernes Hjælp flatteret Materialisme. Og jeg maatte finde mig deri, hvor ondt det ogsaa funde gjøre mig, at Sagen kom til at side ved en Situation, der er udsat for Mistyrdning. Men at Ideen om den opdragende Skole, som jo ingenlunde er udflækket af mig, dog vil vinde større og større Udbredelse og praktisk Anerkjendelse, er en Tro, som ikke kan rofkes hos mig; jeg vil kun til Slutning uttale det Ønske, at ogsaa Andre, der anerkjende den opdragende Skoles Berettigelse og der ere udrustede og stillede bedre end jeg til at tale dens Sag, ville tage Ordet. Jeg anseer det i saa Henseende som en særlig Pligt, at bringe Professor Dr. Lange min personlige, ligesom ogsaa mine Medlæreres Tak for den Forfriskning, han har givet og fremdeles vil give os ved de Anskuelser, han har uttalt i „Livet og Skolen“ og „Hvem er kaldet til at være Lærer“, som jeg ikke noksom kan anbefale til alvorlig Læsning og Studium af alle dem, der have Inter-

esse for en opdragende Skole og der ønske at vinde det rette Standpunkt med Hensyn til Erfjendelsen og Bedømmelsen af dens Maal og Midler.

Nogle Bemærkninger om Pigeborns Underviisning.

Da Erfaring lører, hvad en almindelig Udtakelse og Anklage har at betyde ligeoverfor en herskende Tankegang og Praxis, saa vil det maa ske være at foretrække at give efterfølgende Bemærkninger hist og her en konkretere Form, saa at de gjøres mere nærgaende og anvendelige. Naar Pigernes Underviisning her særlig omtales, saa er det ikke Meningen, at hvad der er sagt paa de foregaaende og tidlige Bladet, kun har Anvendelighed og Gyldighed med Hensyn til Drengene; hvad der fra et pedagogisk Standpunkt har almindelig Sandhed i disse Udtalelser bør ogsaa komme Pigerne til gode, om ogsaa for en stilistisk Nemheds Skyld ofte kun Drengene omtales. I Henhold til det tidlige Udtalte, skulle vi i det Efterfølgende berøre nogle af de Spørgsmaal, der jo ogsaa ofte omtales i Kredse, Selskabslivet fører sammen, og der afgjøres med al den Alvor og Grundighed, disse tilfældige Situationer tilstede. Disse Bemærkninger ere nærmest bestemte for dem, der have Evne til at bringe de Øfre, en fuldstændig og alsidig Gjennemdannelsje udkræve, og der ellersaa ikke af ydre Hensyn ere nødsagede til at være tilfredse med et lavere Maal.

En alſidig og fuldſtændig Gjennemdannelsje hører vel ikke til Salighedsviskaarene — et Barn af Almueklassen kan i saa Henseende gjøre alle Forderinger Fyldest, uagtet sit øfte ringe Forraad af Kundskaber — men vækker og befrugter Sandſen for de ædleſte og bedſte Nydelſer og Evnen til at kunne finde ſig tilrette, hvor den mindre Dannede kun ſeer Merke og Forvirring. Evnen til i ſtorre Grad ogsaa at kunne være Andre tilhjælp med Raad og Daad. Det er dertil jo naturligt, at de Forældre, der have Raad dertil, ogsaa drage Omsorg for, at deres Barn blive delagtige i de Goder, en jaadan Dannelse medfører. Men ikke alene den, der vil være rig, falder let i Fristelſer og Snarer, ogsaa af Kundskabens Træ kan man jo spise til fin Fordærvelſe. Det er jo ingenlunde ſikkert, at man høſter, hvad man venter, om man ogsaa anvender nok saa meget paa sine Barn. At ville delagtiggjøre sine Barn i en høiere Dannelses store Goder, er langtfra altid uden Fare. Tager man nemlig feil af Maalet og Midlerne, lader man ſig blende af Skinnet, af det, en uklar Sprogbrug øfte betegner jom Dannelle, ſaa kan man let komme til at gjøre ondt, hvor man dog af ſit hele Hjerte vilde gjøre godt.

Troer man, at Alt eller endog det Væſentlige er gjort, naar Barnet har erhvervet ſig en stor Mæſe Kundſkaber og endeel Færdigheder, og dertil magter det Stof, der forarbeides i Selſtabſlivet, er iſtand til at kunne iſtemme den rette Selſtabſtone, at vise et belevent og forekommende Væſen og i alle Henseender at føre ſig godt, og at være Herre over de Former og Bedtægter, der ere gjeldende for Selſtabſlivet, ſaa at det vorue Barn — den unge Herre

og den unge Kroken — med Lethed, Sikkerhed og Elegance bevæger sig i alle Kredse og veed at vælge en til Leiligheden og Moden svarende Klaedning: saa er man hildet i en farlig Bildfarelse, og de Frugter, som Dannelsen skulde yde, udeblive saare let, og det unge Menneske er udsat for at tage feil af sig selv og af Livet. Alt dette kan gjerne tages med og til Maade kan det være ønskeligt, men man vilde oversee det Væsentligste, naar slige materielle, efter det praktiske og selvstabelige Livs Behov aspasjede Hensyn vare de herkende, og Evnen til at staae imod, hvor dette gjores fornordent af hoiere Hensyn, og selv at bestemme sit Forhold til Livets forskellige Interesser undet Ansvar til det Hoieste ikke samtidig og stærkt var bleven vakt og befrugtet. Slige Børn kunne som Mand nok blive driftige Borgere, dygtige ørefjære Embedsmænd, virksomme og drevne i alle Grene af Forretningslivet og produktive i Videnskab og Kunst; de kunne som Mødre nok blive flinke Huismødre, der med Orden, Sparsommelighed og Smag anvende den Deel af Erhvervet, der kan stilles til deres Raadighed, de kunde stabe et Hjem, hvor Alt er som blaest og ordnet paa det Smagfuldeste og indrettet saaledes, at ogsaa Selstabber befinde sig vel hos dem, men Alt dette dog kun efter Timelighedens og Førgængelighedens Maal. Ævor en Tilvarelse, der ikke afsluttes med den ringe Deel af Evigheden, vi falde Jordelivet, men bører af Bevidstheden om, at Mennesket er stadt i Guds Billedet, og der efter bedste Evne ogsaa vil gjøre Evighedens Krav Fyldest, er der ved alt dette dog neppe draget tilbørlig Omjorg.

Det er altsaa af overordentlig Bigtighed, at man op-

fatter Dannelsens Maal og Indhold rigtigt, at man overalt holder det Væsentlige fast og lader det som saadant være det herkende, og dette saavel for Drengene som Piger. Det er nu ikke alene med Drengene, at man ofte kommer paa Afveie og tager Maalet for lavt, ogsaa Pigerne komme til at bode derfor. Ved Pigernes Opdragelse og Underviisning fremtræde disse Wildfarelser ofte under særlige Former, og der turde være saa meget mere Anledning til at tage disse nærmere i Diesyn, da Forhandlingerne om Underviisningssspørgsmaal i Skrift og Tale næsten udelukkende bestjæftige sig med Drengene og den Retning, i hvilken deres Underviisning har uddannet sig. Det funde jo ogsaa hændes, at man lettere vilde træffe de rigtige Synspunkter og klarere opfatte Begrebet om den reen menneskelige Dannelse og om den opdragende Underviisning, naar man ved Debatten tillige tog Hensyn til Pigerne. — Naar i det Efterfølgende Pigernes Underviisning og Opdragelse særlig omtales, saa skeer det i Ønsket om at paavise nogle af de Klipper, hvorpaa den reen menneskelige Dannelse hos Pigerne ofte strander, og at hjælpe den sande Kjærlighed til paa enkelte Punkter at seire over Moden, Bedægten, Forsængeligheden og Forneheden.

Nedenstaende Udtalelser støtte sig paa følgende Grundstæninger, som ogsaa Erfaringen i en ikke kort Aarrække og ved de forskjelligste Leiligheder har stadfæstet for os som rigtige:

1. Pigerne have Adkomst til væsentlig samme Dannelse, som Drengene have Trang til;

2. Pigerne ere væsentlig i alle Retninger lige-saa dannelige (perfektible) som Drengene;
3. Pigernes Dannelses fremmes bedst og ful-digst væsentlig ved de samme Midler og paa samme Maade, som erkjendes for at være de bedste for Drengene, altsaa:

Den opdragende Underviisnings Maal og Midler bør væsentlig være de samme, hvad enten der er Tale om Dreng eller Piger.

I.

Der hersker paa mange Steder, og ofte ikke mindst i de gunstigtstillede Kredse, stor Uklarhed med Hensyn til de Grundsatninger, der bør være gjeldende ved Pigernes Opdragelse og Underviisning. Det er navnlig en i visse Kredse udbredt og rodfæstet Mening, at Pigeborn ikke trænge til en saa grundig og alsidig Gjennemdannelse som Drengene. Drengene, siger man ofte, kunne nu engang ikke godt komme frem i Verden uden at have lært noget tilgavns, men med Pigerne, mener man ikke sjeldent, er det en anden Sag. De kunne hjælpe sig med meget mindre end Drengene, og fritages altsaa for en Deel af det Arbeide, der paalægges disse. Pigerne skulle jo ikke, som Drengene, træde direkte i Erhvervets Tjeneste, de skulle ikke uddannes til Haandværkere, Kontorister, Fabrik-bestyrere, Embedsmænd eller Forsattere. deres aandelige Vægt kan gjerne være mindre end Drengenes. Det er langtfra altid af økonomiske Hensyn, at man anlægger Pigernes Uddannelse efter en mindre Maglestok end hos

Drengene. Man troer endog ofte, at Kvindeligheden vilde lide Skade, naar Pigerne ikke en ligesaa grundig og alsidig Dannelsel som Drengene. De paapegede Meninger findes i saa stor Udstrækning og hos saa elskværdige og alvorlige Personligheder, at man kunde blive vaskende i en modsat Overbevisning, da jo Ingen kan ønske, at fåske Pigerne's større Uddannelsel paa Kvindelighedens Bekostning. Men lader os, inden vi affige Dom over disse Meninger, undersøge, om ogsaa fun i enkelte Træk, hvorvidt de virkelig vidne om en rigtig Opfattelse af Dannelsens Maal og Bæsen, og om de staae i Samklang med de Fordringer, som ogsaa Pigerne kunne være berettigede til at stille til deres Dannelsel.

Man bør jo først og fremmest huske paa, at Talen her er om Undervisningen i Barnealderen, altsaa om en Undervisning, der har den reen menneskelig Dannelsel til Formaal, og at en Uddannelsel, der har en bestemt Livsstilling med sine bestemte Fordringer til Diemed, ligger udenfor det Omraade, denne Undervisning har med at gjøre. Hvad enten altsaa Undervisningen meddeles privat eller i Skolen, saa bør den altid staae i Opdragelsens Tjeneste og tilfredsstille den Trang, der er begrundet i den barnlige Natur. Meningen med de Paastande, hvor ved Pigerne sættes et lavere Maal, maatte altsaa være, at de ikke have Adkomst til en reen menneskelig Uddannelsel og kunne stille samme Fordringer til den opdragende Undervisning som Drengene, at deres Kvindelighed vilde lide Skade, naar der ikke fandt en Indskrænkning Sted i saa Henseende.

Det er vanskeligt at komme efter, hvad der kan tjene

til Begrundelse af disse Paastande; vil man vide, i hvilke bestemte Retninger en Begrænsning skulde gjøres og hvad det egentlig er, der kunde blive farligt for Kvindeligheden, saa møder man et Kaos af vilkaarlige Paastande, som Enhver sjærer til efter sin Læst; der savnes i hoi Grad Bevidsthed om og Respekt for et høiere Maal, der er uafhængigt af individuelle Indskyddelser, personlige Liebhaverier eller nedarvede Fordomme og Baner; der savnes altsaa netop det, hvorefter den Enkelte skulde tage sit Maal, bestemme sine Bestræbelser og regulere sine Anskuelser. Konversationer, der have det her berørte Emne til Gjenstand, ville ofte kunne oplyse om, at det langtfra altid er Barnets naturlige Net og Trang og Følelsen om Ansvar i denne Retning, der giver Samtalen dens Karakter og Tone; saare hyppigt vil man møde Udtalelser, der fun vidne om pædagogisk Enerperi, om Tilbeielighed til at give Pigebørn en behagelig Politur, en aristokratisk Forfinelse, der vidne om en blodagtig og sygelig sentimental Opsattelse af Kvindeligheden. Saa er det jo rimeligt, at den Ene holder sin Mening for lige saa begrundet og ligesaa rigtig som den Andens, og at man enes i, at alle Veie føre til Rom.

A. vil ikke have sin Datter undervist i Naturhistorie, fordi hun vænmes ved at see det Indre af et Dyr.

B. har aldrig funnet komme ud af Regning; hendes Datter skal derfor have saa lidet med Regning at gjøre som vel muligt.

C. søger Deeltagere til sin Datter i et Kursus i Historien; hun har nemlig medbragt en Professorinde fra Frankrig, der i 12 franske Foredrag skal give en Udsigt

over Verdenshistorien, for at denne saaledes kan blive tilbørlig interessant og lærerig og give Stof til historiske Afschandlinger paa Fransl. Hun var saa heldig at finde Deleltagere.

D. kan ikke indse Nytten af at Piger lære Vers, og synes at der anvendes for megen Tid paa Dansk; hendes Datter skal ikke lære Vers.

E. forarges over, at der ofte af Mange anvendes saa ringe Tid paa Haandarbeide; efter hendes Menning er denne Gjenstand af ganske fortrinlig Bigtighed for den sande kvindelige Dannelse.

F. vil tage nogen Tid fra de øvrige Undervisningsgjenstande for at Datteren hver Dag kan spille nogle Timer, for at uddanne et Talent for Selskabslivet.

G. finder det i hoi Grad forkasteligt, at Pigeborn gjøres bekjendt med Naturens almindelige Love, og frygter for, at den kvindelige Umiddelbarhed vil slide Skade derved.

Disse Prøver, der ere tagne af Virkeligheden og ingenlunde farrikerede, kunne fortsættes igjennem flere Alpha-beter, uden at Stoffet i mindste Maade vilde udstommes. Den, der heri seer Forvanskninger eller Overdrivelser, behøver jo kun at gjøre Pigeborns Undervisning til et Konversationsthema; han vil nok komme til at gjøre lignende Erfaringer og komme til at savne Udtalelser, der ene have deres Støttepunkt i Pigebornenes naturlige Net og Trang. Selv Udtalelser, der paa Prent omhandle Pigernes Opdragelse, røbe ikke sjeldent en lignende Uklarhed i de omtalte Forhold, enten i det Hele eller i enkelte Retninger. Hvad skal man i. Eg. domme om det Stand-

punkt, som „Spectatrix“ indtager, naar der i „Ugentlige Blade“ 1859, Nr. 16 og 17 i en Artikel „Om Huusvæsenet og Pigebørns Opdragelse“ findes følgende Ytringer:

„Dine Sønner kan du sende i Skole udenfor dit Huus; thi de kan ikke tidligt nok vænnes til at færdes i Livet, taale al Slags Temperatur; dine smaae Piger ere finere Planter, som bør groe under dine Dine, under din Opsigt, og ikke i hore Institutkaserner . . .“

„Det er ugraciosst, at Pigebørn skulle vandre paa Gaden i hvad Veir det end er; de opdrages formelig til smaae Gadestrygere . . .“

„Hun behøver ikke saa megen Lærdom, som man har indbildt dig; hvad hun behøver kan du lære hende, hvis du vil . . .“

„Jeg mener, at naar en lille Pige har lært at læse, skrive sit Modersmaal, lidt Negning, og saa meget af Tydss og Hranst, at hun kan læse inden i en Bog, da har hun for det første lært hvad hun behøver af boglige Kunster; hvad der ellers hører til for at danne et Menneske, bør hun selv kunne bibringe sig i en ældre Alder, ifald hun har Evne dertil, og har hun den ikke, saa ere disse Lærdomme dog døde Skatte for hende . . .“

„Disse ringe, daglige Lærdomme mener jeg kan gaae for sig som en Leg, og uden at du eller Barnet ret veed, hvorledes det er gaaet til; men begynd saa tidlig som muligt derpaa. Istedetfor at lære dit lille Barn at sige ba ba, hu hu, kan du ligesaa godt strax lære det Noget, det siden kan have Nutte og for Dileblikket ligesaa megen Fornoielse af. Jeg har kjendt et Barn paa tre Aar, der kunde sige alle Hovedstæderne i Europas Lande, og hvad de hersomfeste Konger hed i disse Lande, og det var en af hendes bedste Lege, naar man kun vilde udspørge hende derom; et andet Barn, der i sit fjerde Aar læste som en Boxen i enhver dansk Bog, man lagde for det; og disse Lærdomme, som Barnet

i en ældre Alder ofte bruger saa mange og misommelige Aar til, havde det faaet som en Leg, uden at det vidste hvorledes...."

"Bryd dig ikke om, at det ikke kan gjøre Nede for, hvad du har fortalt det; ved at fortælle det atten og atten vil det forstaae saa meget deraf, at det vil have en sød Fornemmelse af hvad der ligger deri, uden at kunne forklare det med Ord...."

"For at der engang kan blive en Huusmoder af din Datter, maa du itide vække hendes Sands for alt kvindeligt Arbeide og for Huuslighed. Heri kan du ikke begynde tidligt nok...."

"Det er naturligvis ikke min Mening, at en Kvinde skal bestjælte sig med husslig Gjerning, at hun ikke skal finde Trost og Opmuntring og Glæde i den skønne Literatur, og hvad hun ellers kan nyde med de Evner, som hun ellers har faaet af Naturen. Hos Digterne, dem, til hvem vi, næst efter Guds Ord, naturligst ere henvistte, hos dem maa vi Kvinder søge at hente hvad man kalder kvindelig Dannelse; thi, man fige hvad man vil, den er og skal være forskjellig fra den mandlige...."

Fremtræde slige Udtalelser nu paa en Maade, der give dem Udseende af at være begrundede i en særlig Om-sorg og Omhyggelighed for Pigerne, saa funne de blive farlige for den Overbeviisning. Der vil dele lige imellem Drengen og Pigen. Her er fremhævet nogle af dem, for at de funne oplyse om, paa hvilke Afveie man kommer, naar man ikke opfatter det fælles Menneskelige i Drengenes og Pigernes Natur, men lader sig beherske og bestemme af individuelle Forskjelligheder og den eiendomme-lige Maade, paa hvilken de forarbeide, gjengive og anvende det, Underviisningen fremfører. Den ærede Forfatterinde hjælper os selv igjen paa det rette Standpunkt, efterat hun ved adskillige Udtalelser har ledet os paa Afveie. Der

Skyldes hende den Retfærdighed at anerkjende, at der i Afhandlingen ved Siden af meget vildledende findes en Deel rigtige og sande Bemærkninger, og at Slutningen af hendes Afhandling er Begyndelsen til det absolut og almeen Rigttige. Hun ender nemlig med den sande og kraftige Satning: „Bisselig er der Noget, som gjælder for alle Individualiter, og som du maa anvende med hele din Myndigheds Kraft: Loven og Evangeliet.“

Her finde vi altsaa endelig et fælles Omraade (thi det tør vel antages, at Forfatterinden ikke vil have Noget imod, at denne „Myndigheds Kraft“ ogsaa kommer Drengene til gode), her have vi det Archimedes-Punkt, som er vaerd at holde fast paa. Altsaa, Aabenbaringen er eens, der gives ingen særlig Bibel for Mænd og Kvinder, de faae samme Konfirmationsunderviisning, de have de samme Sakramenter, høre de samme Prædikener, synge de samme Psalmer, og Alt dette uagtet deres meget forskjellige Individualitet og den individuel forskjellige Maade, Alt dette virker hos dem paa. Det bør vel altsaa betragtes som Sandhed, at Pigerne ikke mindre end Drengene have Trang og Adkomst til at opfatte det Guddommelige og deres Ansvar og Forpligtelse imod det Guddommelige. Her mødes altsaa Broderen og Søsteren i samme Trang og med samme Ansvar; der forstaae de hinanden, Herrens Bord dækkes eens for dem. Og er det ikke som om denne Forstaelse og dette Fællesskab oploste og hellige de naturlige Kjærlighedsbaand? Og er det ene imellem Broderen og Søsteren, at en fælles Trang og et fælles Ansvar bliver til et Baand; vil en Forstaelse og Overensstemmelje imellem Manden

og Kvinden ikke paa lignende Maade være Bærer af en gjensidig Agtelse og i selve Egteskabet være det sikreste Fundament for huselig Lykke og Tilfredshed.

Men er da med den her fremhavde Sætning hele Sandheden sagt, gives der ellers ingen Gebeter, hvorpaa Broder og Søster, Piger og Drenge, kunne mødes med lige Ret og Adkomst? De befandt sig saa vel ved at forstaae sig selv og at forstaae hinanden i Forhold til det Gud-dommeelige, at man uwilkaarligt kommer til at ønske, at denne Forstaalelse og dette fælles Welbefindende ogsaa maatte findes paa andre Punkter. De skulle jo dog leve Side om Side med hinanden, det vilde dog være uhyggeligt, om Mandens Hærd skulde være Kvinden en Gaade og omvendt.

Lader os gaae til Barnealderen igjen. Drengen sidder og læser, han har siddet den hele Aften og er reent fordybet i sin Læsning, Søsteren spørger ham, hvad det er han læser saa ivrigt paa. Han lukker netop Bogen og begynder nu at fortælle Girondisternes Historie, som han har læst. Og idet han er færdig med sin Fortælling, der ofte afsløres af Oplæsning af de livligste og bedste Steder, saa veed hun, hvorfor han læste saa ivrigt og havde et saa begejstret Udseende, idet han fortalte og opførte. Skulle vi raade Broderen at nægte hende Bogen, som han beder om og ønsker at læse mere i? Saaledes gaaer det fra den ene Fortælling til den anden, indtil hele Historien ligger for hende. Har hendes Kvindelighed lidt Skade derved? Nei, hendes Kvindelighed har netop vundet derved, thi det historiske Stof, hun tilegnede sig, berigede hende

med historiske Idealer. Hun tillegnede sig det ikke for at blive en god Hustru og Moder, derpaa tænkte hun ikke; det var Gjenstanden selv, der fængslede hende, det var en Trang hos hende selv, der bragte hende til at anvende Flid og Tid derpaa. Og der er vel i Grunden Ingen, der kan mene, at hun er mindre i stand til at opfylde sine Pligter som Hustru og Moder, fordi hun kun tilsidesatte sin egen menneskelige Trang og slet ikke tænkte paa at ud-danne sig til Hustru og Moder; der er vel Ingen der mener, at hun er mindre skikket til at være Mandens Led-sagerinde paa Livets Bei, fordi hun er i stand til at for-staae og vurdere de historiske Begivenheder, er i stand til at forstaae og vurdere Tidens Stræben og Mandens og sit eget Forhold dertil ved Hjælp af de historiske Idealer. Eller skulle Sonnerne eller Døtrene faae Anledning til at beklage, at den historiske Sands hos deres Moder var bleven vaft og befrugtet? Undervisningen tager da vist-nok heller ikke feil, naar den optager Historien som en Undervisningsgjenstand, til hvilken Pigerne have samme Adkomst, som Drengene.

Og man kan neppe komme til andet Resultat, naar man kaster Diet paa Naturen. De Gjenstande, der funne vække og styrke Drengens Aand og give ham Evne til at bestemme sit Forhold dertil, maae nødvendigen frembringe lignende Virkninger hos Pigen; hvad der nærer Drengen kan umulig kvæle Pigen. Den naturlige Opdragelse, der udføres ved Tingenes og de naturlige Forholds Paavirkning, er jo eens for Dreng og Piger med Hensyn til de Midler, der bringes til Anwendung. Pigerne blive jo

ogsaa paavirkede af de Indtryk, Naturgenstande og Naturphænomener gjøre paa dem, og Physiologerne have ikke givet Oplysning om, at de modtage disse Indtryk paa anden Maade og i svagere Grad, eller ere sandselig anderledes stillede til dem end Drengene. Den Opdragelse, der skeer igjennem Naturen, anvender jo sit hele Apparat, hvad enten det er et mandligt eller kvindeligt Øie, der iagttaeger og opfatter; det er jo det samme Blomstertæppe, der staar til Raadighed, hvad enten det er Drengen eller Pigen, der vil plukke Blomster; det skjuler jo ikke de Blomster. Drengen vrager, lige saa lidet som det indretter sig efter Pigernes særlige Smag.

Naturens Bei turde dog være den, der fremmer det bedste og fyldigste Resultat, og Underviisningen gør vist rettest i at følge de Bink, Naturen giver, tilmeld da Erfaringen jo noksom viser, at Nyssgerrighed og Bidelyst ved Naturens Paavirkning spores hos Pigerne i samme Grad som hos Drengene. Pigerne have jo ogsaa Trang til at befries fra det bedovende, forvirrende og til sidst slovende Indtryk, som den blot naturlige Paavirkning medfører. Den kvindelige Sands for Naturen og dens Phænomener skeer neppe Hyldest, naar man lader Pigerne staae paa et blot naturligt Standpunkt, saa at de maae noies med physisse Velvære eller Mishag, eftersom Sanderne berores paa en behagelig eller ubehagelig Maade, saa at deres hele Bevidsthed derom udtaler sig i Udraabet: „Hvor det er deiligt, hvor det er rare!“ Have Pigerne Anlæg til Sands for Naturen — og dette nægter vel Ingen dem — saa have de dermed ogsaa Adkomst til, at dette Anlæg dannes og

bringes til Modenhed. Indtryklet, som Naturen gjør, kan dog ikke svækkes ved, at Pigerne erkjende Naturens Orden og Økonomi, at de erkjende de Love, der ligge til Grund for Phænomenerne; det maa saa tvertimod hæves og forædles ved Bevidstheden om en ordnende og styrende Kraft.

Kjendskab til Naturen og dens Love optages da vel med Rette i Rækken af de Gjenstande, som den reen menneskelige Dannelsje hos Pigen kan fremmes ved i samme Grad som hos Drengen. Og til samme Resultat vil man vistnok ogsaa komme med Hensyn til Mandens Trembringelser igjennem Ordet og overhovedet ved alle de Gjenstande, der have en fuld og utvivlsom Berettigelse ved Drengens opdragende Underviisning.

Man har kun at vogte sig for, at den Omstændighed, at Pigerne særligen fastholde og anvende Sider og Dele af Underviisningsstoffet paa anden Maade end Drengene, ikke faaer Indflydelse paa Udvælget af det, der agtes meddeelt. Det Indtryk, som et enkelt Punkt i et Landskab gjør paa Beskueren, vil jo tabe næsten sin hele Kraft, naar de tilsyneladende upaaagtede Omgivelser tages bort. Belysningen, ja selv Namnen, ere jo ingenlunde ligegyldige Ting ved et Maleri. At Pigerne opfatte, forarbeide og anvende Underviisningsstoffet paa individuel forskellig Maade fra Drengene kommer ikke Underviisningen ved, det er Individets Sag og Eneret. Digteren digter jo ikke særlig for Manden og Kvinden, han digter for Mennesket. Han indretter sig ikke paa, at Pigen vil holde andre Sider fast end Drengen og paa sin eindommelige Maade og efter sin individuelle Trang gjøre det Modtagne til Kjod og Blod hos sig. De spe-

cielle, eksklusive Fornodenheder have jo først Berettigelse, naar den reen menneskelige Dannelsel er grundlagt og Individet har faaet Evne til at modtage, bære og beherske de af udvortes og tilfældige Hensyn fremkaldte Fornodenheder. Man bør jo vel stjælne imellem, hvad der er Opdragelsens Sag og hvad der maa overlades til Selvopdragelsen, og dette ligesaa vel hos Drengen som hos Pigen.

Den opdragende Undervisning har jo ingenlunde til Formaal at affslutte Udviklingen, den kan jo kun give en Begyndelse, fremkalde Evnen og give Midlerne til at Individet selvstændig kan fortsætte den og bringe den til Afslutning. Og saa maa dog Enhver ønske, at Pigen med Hensyn til sin Selvdannelsel bliver ligesaa godt stillet som Drengen. Individets Udvikling og Forordning bliver dog til alle Tider og i alle Forhold det ene absolut gyldige Maal; Alt hvad der efterstræbes bor jo kun efterstræbes som Midler til dette Maal, og dette uden Hensyn til Kjøn og Stilling.

Hvad giver da Pigerne bedst Evnen og Midlerne til at arbeide i Selvopdragelsens Tjeneste? Det Samme, det giver Drengene det. Det er en ligefrem Forvanskning af den kvindelige Natur, naar hos dem Begrebet Kvindelighed gives et Indhold og en Begrænsning, der gjor dem usikklede til med Bevidsthed og Selvbestemmelse at erkjende og forfolge Livets Maal, naar det, der giver Drengen Liv og Kraft, for dem er en lufket Bog, medens man dog Intet giver dem til Erstatning. Det vilde dog være en komplect Misfjendelse af Kvindeligheden, naar den sættes og

øges i et sentimental Føleri, der ikke støttes af Forstand eller Fornuft, i en blind Hengivenhed og Underkastelse uden Selvbestemmelse og i en ved skiftende Moder normeret ydre Opræden, i blode former og et hensmægtende Væsen uden physisk Kraft. Den Slags Kvindelighed maa det være Opdragelsens og den opdragende Undervisnings Sag at modvirke, naar det ikke skal blive til Usandhed, at ogsaa Kvinden er skabt i Guds Billede og har den samme menneskelige Bestemmelse og Opgave som Manden. Opfyldelsen af den menneskelige Bestemmelse medfører jo hos Kvinden de samme Banskeligheder, som Manden har at kæmpe med; hun har dog vel ogsaa Adkomst til at udrustes med de samme Hjælpemidler. Har altsaa Drengen Adkomst til, at Sanden vækkes og befrugtes i forskellige Retninger, saa maa Pigen have en tilsvarende Adkomst, saalænge det ikke er paavist, at Pigerne i visse Retninger aldeles savne Anlæg eller dog ere mindre begavede end Drengene, altsaa savne Evne til at funne dannes eller dog Evne til at funne dannes væsentlig i samme Grad som Drengene.

Er dette da Tilfældet? Vi skulle i et følgende Heste øge at give nogle Bidrag til dette Spørgsmaals Besvarelse. Det Resultat, til hvilket man kommer, vil jo ogsaa have Indflydelse paa Besvarelseren af den foreiggende Gjenstand.

Særlige Meddelelser

fra

Latin- og Realskolen

paa Værnedamsveien 79 B

(ved Kjøbenhavn),

til

Elevernes Forældre.

Nr. 7.

Alle have vel Grindringer og Minder fra deres Barndom, som de gjerne endnu opfriske og sysle med i den vorne Alder. Det er altid en Belsignelse for et Menneske at have mange velgjørende Barndomserindringer. Ogsaa Skolelivet bør og kan yde rigelige Bidrag i denne Henseende, og det er altid et stort Tab for dem, der ikke med Glæde kunne tænke tilbage paa de Aar, de have tilbragt i Skolen. Det er derfor heller ikke ligegeyldigt, hvilket Indtryk Eleven medtager, naar han forlader Skolen. Har en Elev ikke med Alvor og Inderlighed udført sin Gjerning i Skolen, har han taget sin Opgave letfærdigt, har han intet Andet at holde nūg til end de gale Streger og Spilopper, han har udført, saa ville de Indtryk, han medtager, ikke være styrkende men svækende for en kraftig Tilværelse i det Godes Tjeneste. Har han derimod udført sin Gjerning med stille Trostab, har han felt sig besprugtet og oploftet af det, han lærte, og er hans ungdommelige Begeistring blevet tændt ved de store og ødle Handlinger, Underviisningen har fort frem for ham, har han med Tillid og beskeden Hengivenhed modtaget Skolens Veiledning, saa vil han i disse Grindringer medtage en Skat, som han

vil vurdere høiere og høiere, jo ældre han bliver. Var den Aand, der i Skolen omfavnede og usynlig styrkede og opmunstrede ham til sit Arbeide, en god Aand, saa vil Eleven ogsaa endnu i sin modne Alder og under Livets ofte trange og tunge Sysler mindes dette med inderlig Taknemmelighed.

Det er derfor af største Vigtighed, at der hersker en god Aand og Tone i Skolen, og der hviler et Ansvar paa alle dem, der ere kaledede til at fremkalde og bevare denne gode Aand. Det er nu ikke alene de Vogne, der bære Ansvarret for, at der paa Skolen er en Aand, der virker til det Gode, ogsaa de ældre Clever have i denne Henseende alvorlige Forpligtelser, og det saa meget mere, som ikke blot de selv høste Gavn deraf, men ogsaa de yngre Clever see op til dem som forbilleder. Sees de yngre Clever f. Ex. at de ældre vije Verbodighed og Høflighed imod deres Foresatte, at de ere venlige og fordragelige indbyrdes, at de holde sig Skolens Orden esterrettelige, og det lige villigt hvad enten de iagttages eller troe sig ubemærkede: saa vil dette have en overordentlig gavnlig Indflydelse paa den Retning, i hvilken de yngre Clever slaae ind. Sees det derimod, at det kun er en slavisk Lydighed og Underdanighed, de ældre Clever vije, saa at de vel tilsyneladende med Verbodighed tage imod Paamindelser, men dog gjøre Mar af deres Foresatte, naar de troe sig ubemærkede af dem; ere de indbyrdes drillesyge, ufordragslige, misundelige og pirrelige og søger ved enhver Lejlighed at omgaae Skolens Orden og finde en særlig Glæde og Triumph i at kunne skuffe Tilsynet: saa vil dette ikke alene være uwærdigt for Vedkommende selv, men kan ogsaa let

blive en fordærvelig Smitte for de yngre Elever, saa at den gode Aand bliver aldeles banlyst.

Den gode Aand kan ikke første Bo i en Skole, naar de ældre Elever ere letfærdige og upaalidelige, og det bør der vel huskes paa. Det er formeget fordret, at Naturen hos de ældre Elever aldrig skal gaae over Optugtelsen, men den gode Aand kræver, at de selv rette slige sieblikkelige Udskeielser, at den ene bringer den anden til Besindelse, saa at slige Udskeielser ikke blive til Vane. Den Elev, der elsker sin Gjerning og agter sin Skole, vil aldrig finde sig rolig i eller vel endog understette Forsøg, der gaae ud paa at svække den Myndighed og Kraft, som Skolen ikke kan undvære; han vil derimod gjøre Alt, hvad der staer i hans Magt, for at hjælpe til at bevare den gode Aand. Han veed, at den gode Aand er hans bedste Ven og kan være ham en Skytsaand. Den gode Aand finder sig saa vel imellem brave Elever; den er saa taknemmelig for den Pleie, den faaer, den deeltager i deres Lege, den sidder med dem paa Bænken, hjælper dem med deres Arbeider og larer dem at beseire mange Banskeligheder, den giver dem Mod, naar de blive forsagte, den tilhvisker dem et opmunrende Ord, naar de med Troskab udføre deres Gjerning. Den gode Aand er tjenstvillig til Yderlighed, den følger Eleven fra og til Skolen, den vogter dem for Førglemmelser, den holder Skolebogerne rene og ordentlige og giver Stilene baade et godt Indhold og et godt Udspringende, den hjælper til al god og gavnlig Gjerning. Skulde der gives en brav Elev, der ikke har fornummet den Ydelighed, den gode Aand fører med sig i den daglige og uden den trivielle Gjerning? Skulle vi da være enige i ret-

for Alvor at hædre den gode Aand som vor bedste, meest trofaste Ven, saa at Skolelivet ogsaa kan yde os Besignelse og Glæde og en oplivende Erindring i den vorne Alder!

Uagtet vi gjøre os al Umage for at forebygge, at der til enkelte Dage kræves temmelig meget Hjemmearbeide, medens andre blive uforholdsmaessig lette, kan denne Ulempe dog ikke ganske undgaaes i alle Klasser. Vi ere nødsagede til at stole paa Clevernes gode Willie til at komme os tilhjælp i saa Henseende. Den paapegede Ulempe vil i Neglen kun findes i de øverste Klasser, og der maa Skolen stole paa, at Cleverne have Evne og Willie til selv at gjøre den paapegede Ulempe uskadelig, ved i saadanne Tilfælde at gjøre noget af deres Arbeide i Forveien og saaledes selv drage Omsorg for en befremmere og henfigtsmaessigere Fordeling. Et en Dag f. Ex. særlig betyndet med Stile, saa vil en brav Elev benyttet en foregaaende lettere Dag til at gjøre noget af dette Arbeide færdigt. Af Elever, der saaledes selv bære Omsorg tor en bedre Fordeling af deres Arbeide, høres der ogsaa meget sjeldent Klage over, at de ere overlaaßede, medens de Elever, der opsette alt til den sidste Dag, enten leverer Arbeider, der ere utilfredsstillende, eller ogsaa anstrengte sig paa disse enkelte Dage i højere Grad, end Skolen kan ønske. Den Elev, der paa egen Haand og uden at gjøre meget Bæsen deraf, foretager en ligeligere Fordeling af sit Arbeide, vil ikke alene snart selv erfare de gode Virkninger deraf, men ogsaa tillige give Bidneshyrd om, at

han selv har Drift til at komme frem og at han sysler med sit Arbeide af virkelig Interesse. Det vil være os meget kjært, om ret mange Clever ville følge det her givne Binl.

For meget og for lidet er lige skadeligt. At komme for silde hører ligesaalidet til en god Skoleorden, som at komme for tidlig. Medens der gives Clever, der uagtet gjentagne Paamindelser ikke kunne faae saa meget Herredømme over sig, at de komme i rette Tid — det er sædvanlig kun nogle Minutter, der er Tale om — saa gives der et langt større Antal, der ideligen komme for tidlig. For at forebygge Uorden ogsaa i denne Henseende, bringes det i Grindring, at Skolen og Legepladsen først aabnes en halv Time før Undervisningen begynder, og at Skolen ikke kan overtage Tilshynet før den Tid. Fra Mai og til Slutningen af Oktober kunne Cleverne i Reglen altsaa møde efter Kl. $7\frac{1}{2}$, medens de fra November til Slutningen af April først kunne møde efter Kl. $8\frac{1}{2}$.

Skoleesterretninger.

Skolen har i Aar havt 18 Klasser, 11 Drenges- og 7 Pigeklasser. I Drengeskolen ere 5a og 5b, 3a1 og 3a2 sideordnede; 6te og 7de Klasse have en studerende (a) og en Real-Afdeling (b), der i de fælles Discipliner undervises sammen; 8de Klasse har kun studerende Clever.

Hag- og Timefordelingen vil sees af hosstaende Over-sigt. Dog maa herved bemærkes: I 3die Klasserne i Dreng-

skolen anvendes de 2 Timer, der staae opførte under Historie og Geographi, blot til Geographi, medens den historiske Fortælling er henlagt under Underviisningen i Dansk; det Samme er ogsaa tilfældet i 2den Dreng- og Pigeklassé, men i disse 2 Klasser er tillige hvad der meddeles af Naturhistorie henlagt under Geographiunderviisningen (3 Timer). 2den Pigeklassé har kun haft Underviisning i Tydsk i det sidste Halvaar og i 6te Pigeklassé har Naturlære først i det sidste Halvaar afsløst Naturhistorie.

Elevantallet, der i April f. A. var 309, er nu 364, nemlig 244 Dreng og 120 Piger; de ere saaledes fordeelte i Klasserne:

Oversigt over Fag-

	Drengeskolen									
	8. Kl. a	7. Kl. a	7. Kl. b	6. Kl. a	6. Kl. b	5. Kl. a	5. Kl. b	4. Kl.	3. Kl. a1	3. Kl. a2
Dansk	2	3		3		4		4	7	7
Tydsk	2	3		4		4		4	4	4
Engelsk	"		4	"	4	3		5	"	"
Franck	2		3		4	5		"	"	"
Latin	6	6		6		"		"	"	"
Græsk	4	4		"		"		"	"	"
Religion	2		2		2		2	2	2	2
Hist. og Geogr.	3		4		4		4	2	2	2
Naturhistorie	2		2		2		2	2	2	2
Naturlære	"		"		"		"	"	"	"
Mathematik	3		4		4		"	"	"	"
Regning	"		3	1	2	3	3	4	4	4
Skrivning	"		1	1	1	2	2	3	3	3
Tegning	"		2	1	1	2	2	2	2	2
Gaandarbeide	"		"		"		"	"	"	"
Sang	2		2		2		2	2	2	2
Gymnastik	2		2		2		2	2	2	2

30 | 36 | 36 | 36 | 36 | 35 | 35 | 34 | 30 | 30

Drengene.

8de Klasse	7
7de	{a 7
	{b 9
6te	{a 15
	{b 11
5a	15
5b	24
4de	27
3a1	20
3a2	23
3b	30
2den	27
1ste	29

Pigerne.

6te Klasse	13
5te	—
4de	—
3die	—
2den	14
1a	—
1b	—

og Tidensfordelingen:

Pigeskolen

3. Kl. b	2. Kl.	1. Kl.	6. Kl.	5. Kl.	4. Kl.	3. Kl.	2. Kl.	1. Kl. a	1. Kl. b
8	10	12	4	4	4	5	8	9	11
3	"	"	3	3	4	4	3	"	"
"	"	"	3	3	4	"	"	"	"
"	"	"	4	4	"	"	"	"	"
"	"	"	"	"	"	"	"	"	"
"	"	"	"	"	"	"	"	"	"
2	2	"	2	2	2	2	2	"	"
2	3	"	3	3	3	3	3	"	"
2	"	"	"	2	2	2	"	"	"
"	"	"	2	"	"	"	"	"	"
"	"	"	"	"	"	"	"	"	"
4	5	6	1	1	2	3	4	5	6
4	5	3	1	1	2	3	3	4	"
2	2	"	2	2	2	2	2	"	"
"	"	"	3	3	3	4	4	5	6
1	1	1	2	2	2	2	1	1	1
2	2	2	(2)	(2)	(2)	(2)	(2)	"	"
30	30	24	30	30	30	30	30	24	24

Skolelonnen er — foruden 3 Rdslr., der eengang for alle erlægges af hver Elev ved Indtrædelsen i Skolen til Inventar, Samlinger m. m. — efter de forskjellige Klasser:

i 1ste Klasse	3 Rdslr.	2 f	maanedlig,
i 2den og 3die 4	—	2 -	—
i de øvrige 5	—	2 -	—

Før de Pigeborn, som ikke deeltage i Gymnastikunderviisningen, er Betalingen hele Året fun 3, 4 eller 5 Rdslr. om Maaneden; de øvrige betale 3 Rdslr. 2 f , 4 Rdslr. 2 f og 5 Rdslr. 2 f i de 6 Sommermaaneder, i hvilke Gymnastikunderviisningen gives.

Deeltagelsen i Dandseunderviisningen, der gives i de 6 Vintermaaneder, betales med 1 Rdslr. om Maaneden for dem, der ønske at deeltage deri.

Af Gøkkende betaler det ældste Barn fuldt og ethvert af de øvrige 1 Rdslr. mindre om Maaneden, end de ellers skulle have betalt.

Den i foregaaende Nummer (Nr. 6) af „Meddelelserne“ omhandlede Estermiddagslæsning paa Skolen ledes fremdeles af Drengeskolens Inspektør, Hr. Fevejle, imod en Betaling til ham af 2 Rdslr. maanedlig.

Skolefornødenheder — saasom Lære-, Læse-, Regne-, Tegne- og Skrivebøger, og hvad der ellers bruges paa Skolen — funne, dersom Forældrene ønske det, hvorom udtrykkelig Underretning ønskes, faaes paa Skolen til samme Pris som hos Boghandleren eller Papirhandleren. Det staer imidlertid naturligvis Forældrene frit for at besorge det fornødne selv; fun ma Skolen for Ordens Skyld forlange, at Skrive-, Stile- og Tegnebøger ere af samme Beskaffenhed som Skolens. Hver Elev medbringer Lavle,

Pennehuus med Pen, Blåhant og Svamp, Madkasse og Gymnastiksko i en lille Pose.

Skolens Værerpersonale bestaaer af:

- Hr. J. F. E. Andersen, Musikkærer: Sang.
- J. L. Bang, Stud. theolog.: Dansk med 3a₁ og 3a₂ Drengeskasse.
- C. B. J. Brahmde, Stud. med.: Naturhistorie med 5a, 4, 3a₁, 3a₂ og 3b Drengeskasse og 4de og 3de Pigekasse.
- N. C. M. Bredsdorff, Stud. theolog.: Dansk med 2den, Sang med 3b, 2den og 1ste, Regning og Skrivning med 1ste Drengeskasse.
- N. S. Feveile, Cand. philos., R. af D.: Historie og Geographi i Drengeskolen (undtagen med 2den Kl.); har Inspektionen med Drengeskolen.
- H. Guldbrandsen, Cand. philos.: Engelsk med 7de, 6te, 5a og 5b Drengeskasse.
- B. Guldbrandsen, Fuldmægtig i Finansministeriet: Engelsk med 4de Drengeskasse.
- C. F. Hansen, Gymnastiklærer: Gymnastik.
- L. J. H. Haarlov, Lieutenant: Tydsk med 5a, 4 og 3a₂ Drengeskasse.
- O. Hohlenberg, Cand. theolog.: Religion med 8de, 7de og 6te Drengeskasse, Historie og Geographi med 6te, 5te og 4de Pigekasse.
- C. F. C. Holm, Stud. med.: Tydsk med 5b, 3a₁ og 3b, Geographi med 2den Drengeskasse.

Hr. W. Holm, Krigssekreter: Skrivning med 7de, 6te, 5a,
5b, 4de, 3a₁, 3a₂, 3b og 2den Drengeklasse og
med 6te, 5te, 4de og 3die Pigeklasse.

- N. C. Kierregaard, Lærer ved Landkadetakademiet:
Tegning.
- A. W. J. Klaws, Stud. med.: Tysk med 7de og
6te Drengeklasse.
- L. G. Klubien, Stud. polyt.: Mathematik med
8de, 7de og 6te, Regning med 7de, 6te, 5a,
5b og 4de Drengeklasse.
- R. S. Knudsen, Lærer: Regning med 3a₁, 3a₂ og
2den Drengeklasse.
- H. Krabbe, Dr. med.: Naturhistorie med 8de,
7de, 6te og 5b Drengeklasse og med 5te Pigeklasse.
- C. M. Kragballe, Cand. theolog.: Religion med
5a, 5b, 4de, 3a₁, 3a₂, 3b og 2den Drengeklasse
og med alle Pigeklasser.
- A. H. W. Larpent, Cand. polit.: Fransk med
alle klasser og Dansk med 6te og 4de Drengeklasse.
- F. A. Milo, Cand. theolog.: Dansk med 3b, 5b,
5a, 7de og 8de Drengeklasse og med 6te og 5te
Pigeklasse. (I 3b Drengeklasse har Hr. Stud.
juris H. L. Dichmann vikarieret i omrent halvdelen af Året.)
- P. C. Nielsen, Cand. philol.: Latin med 8de, 7de
og 6te, Græsk med 8de og 7de Drengeklasse.
- L. Oppermann, Professor: Tysk med 8de Drengeklasse.

- Hr. H. Schneekloth: Naturlære med 6te Pigeklasse,
 (desuden Tydsk i nogen Tid med 7, 6, 5a, 3a
 og 3a2 Drengeklasse).
- J. D. Thomesen, Stud. theolog.: Dansk med 1ste
 Drengeklasse.
- Førken H. P. Alberts: Haandarbeide.
- H. A. Berg: Tydsk med 4de, Regning med 3die
 og 1a, Skrivning med 2den og 1a, Dansk med
 1b Pigeklasse.
- Fru J. D. Milo: Engelsk med 6te og 5te, Dansk med
 4de, 3die og 2den Pigeklasse; fører Tilsynet med
 Pigeskolen.
- Førken E. Nannestad: Geographi med 2den Pigeklasse.
- L. Thomesen: Tydsk med 6te, 5te, 3die og 2den,
 Regning med 6te, 5te og 4de, Engelsk med 4de
 Pigeklasse.
- E. A. Wiegelsen: Historie og Geographi med
 3die, Dansk med 1a, Regning med 1b og 2den,
 Sang med 1ste Pigeklasse.

Skolen har modtaget følgende Gaver, for hvilke den
 herved afslægger sin forbindeligtste Tak:

- Fra Hr. Sadelmagermeister Stauning: Et Bæltedyr.
- — Lithograph Tegner: En Samling Lithographier.
- — Kammerraad Kauffeldt: En Deel gronlandsté Mi-
 neralier.
- En Unævnt: Et Glas med vestindiske Conchylier
 og Bonner.

Fra Hr. Dr. Krabbe: Et Stykke af en Hessemave med Bremselarver. Et Stykke Asketræ, angrebet af en Barkbille (Hylesinus Fraxinus). En torret Hundemave. En udstoppet Stor.

Næste Stoleaar bruges følgende Bøger:

Niende Drengeklasse.

Hjorts tydste pros. Læsebog. Jürs og Nung deutsche Dichter. Lorenzens tydste Stiilov. Hjorts tydste Sprogl. — Fistaines lectures variées. Toepfer, nouvelles genevoises. Borrings franſſe Stiilov. — Balslevs Forklaring til Luth. Katek. Det nye Testament. Den nye Psalmebog. — Baupells Planterigets Naturhist. Lütvens Zoologi (den større). — Thriges Lærebog i den gamle Historie. Allens Danmarks Historie. Velschows Geographi. Et Atlas. — Steens elementær Algebra. Jürgensens Geometri. — Ciceronis orat. selectæ ed. Madvig. Livius, 5te Pentade. Ovids Metamorphoser (Udvalg af Heldbausch). Madvigs lat. Gram. Ingerslevs Material. — Homers Odyssee. Herodot, 9de Bog. Xenophons Anabasis. Tregders gr. Formidære.

Ottende Drengeklasse.

Holsts danske Læsebøger. — Hjorts tydste pros. Læsebog. Jürs og Nung deutsche Dichter. Lorenzens tydste Stiilovelser. Hjorts tydste Spreglære. — Lassens franſſe Chrestomathi. Borrings franſſe Stiileveller — Balslevs Forklar. til Luthers Katekismns. Det nye Testament. Müllers Bibelhist. i Tangs Udtog. Den nye Psalmebog. — Baupells Planterigets Naturhistorie. Lütvens Zoologi (den større). — Voer den nyere Historie. Allens Danmarks Historie. Velschows Geographi. Et Atlas. — Steens elementære Algebra. Jürgensens Geometri.

Stoons elem. Arithm Steens math. Opg. — Bulls Sange, 2—3 Saml. — (For de Studerende:) Cæsar de bello Gallico. Ciceronis orationes selectæ, ed. Madvig. Sallust. Madvigs lat. Grammatik. Ingerslevs Materialier til lat. Stile. — Xenophons Anabasis. Homers Odyssee, 1—12 Bog. Tregders gr. Forml. Et gr. Lexikon (Arnesens.) — (For de Ikke-Studerende:) Listows stories and sketches. Et dansk engelsk Lexikon (Repps.) — Schneekloths Regnebog 2den Deel.

Sybende Drengeklassé.

Holsts danske pros. og poet. Læsebøger. — Hjorts tydste pros. Læsebog. Jürs og Rung deutsche Dichter. Lorenzens tydste Stiløvelser. Hjorts tydste Sproglære. Et tydste Lexikon (Gronbergs.) — Lassens franske Threstomathi. Borring's franske Stiløvelser. Et fransk-dansk Lexikon (Borring's.) — Müllers Bibelhist. i Langs Udtog. Det nye Testam. Balslevs Forklaring til Luthers Katek. Den nye Psalmebog. — Baupells Planterigets Naturhistorie. Lütvens Zoologi (den større.) — Bohr den nyere Historie, 3die Udgave. Allens Danmarks Historie. Belschows Geographi. Et Atlas. — Steens elementære Arithmetik. Steens mathematiske Opgaver. Jürgensens Geometri. — Bulls Sange, 2—3 Saml. — (For de Studerende:) Madvigs lat. Grammatik. Cicero nisorat. sel. ed. Madvig. Cornelius Repp. Fabulæ selectæ Phædri, udg. af N. Møller og Thomsen. Ingerslevs Mat. til lat. Stile. Et latinist-dansk og dansk-latinist Lexikon (Ingerslevs.) — Tregders græske Formlære. Bergs græske Læsebog, 1ste Afd. 2den Udg. — (For de Ikke-Studerende:) Listows eng. Læsebog, 2den Afd. Listows Stiløvelser. Et dansk-engelsk Lexikon (Repps.) — Schneekloths Regnebog, 2den Deel.

Sjette Drengeklassé A & B.

Holsts danske pros. og poet. Læsebøger. — Nungs tydste Læsebog for de lavere klasser med Ordbog. Nungs tydste Materialier. Manicus's tydste Grammatik. — Ahns franske Læsebog ved

Årlaud. (Senere) Schwob. Dollé, chrestomathie française, 1ste D. — Müllers Bibelhistorie i Tangs Udtog. Den nye Psalmebog. Det nye Test. — Allens Danmarks Hist., 7de Udg. Behrs Middelalderens Historie, 3die Udg. Rimestads mindre Geographi. Et Atlas. — Baupels Planterigets Naturhistorie. Lütkens Zoologi (den mindre). — Steens elementære Arithmetik. Steens matematiske Opg. Steens Hovedformerne i Nummet. — Schneekloths Regnebog, 2den Deel. — Bulls Sange til Skolebrug, 2—3 Samling. — (A:) Lefoliis latinske Læsebog. Madvigs lat. Grammatik, 3die Udg. — (B:) Listows eng. Læsebog, 1ste Afd. Listows eng. Stiløvelser.

Femte Drengeklasse.

Holsis danske prosaistiske og poetiske Læsebøger, 5te Udg. — Rung's tydste Læsebog for de lavere Klasser med Ordbog. Rung's tydste Materialier. Rung's tydste Føningssform. — Ahns franske Læsebog ved Årlaud, 2den Udg. — Listows eng. Elementarbog, 3die Udgave. Listows engelske Læsebog, 1ste Afd. Listows Stiløvelser. — Baupels Planterigets Naturhistorie. Lütkens Zoologi (den mindre.) — Müllers Bibelhist. i Tangs Udt. Det nye Test. Voisens bibelhist. Psalmer. — Kosods fragment. Historie. Rimestads mindre Geographi. Et Atlas. — Schneekloths Regnebog 1ste Deel, 2den Afdeling. — Bulls Sange til Skolebrug, 2—3 Saml.

Fjerde Drengeklasse A & B.

Gibigers historiske Læsebog. Holsis Smaadigte. — Rung's tydste Læsebog for de lavere Klasser med Ordbog. Rung's tydste Materialier. Rung's tydste Føningssformer. — Listows eng. Elementarbog, 3die Udg. — Voisens bibelhist. Ps. Müllers Bibelhist. i Tangs Udt. — Kosods fragment. Historie. (1856.) Geographi for smaa Børn. Et Atlas. — Lütkens Zoologi (den mindre.) — Schneekloths Regnebog 1ste Deel, 2den Afdeling. — Bulls Sange til Skolebrug, 2—3 Samling.

Tredie Drengeklassé A.

Lefolii, Fortællinger og Sagaer.¹ Holsis Smaadigte. — Schneekloths tydste Læreb. 1ste D. — Müllers Bibelhist. i Tangs Udt. Boisens bibelhist. Psalmer. — Rimestads mindste Geographi. Et Atlas. — Schneekloths Regnebog 1ste D. 1ste og 2den Afdeling. — Bulls Sange til Skolebrug, 2—3 Saml.

Tredie Drengeklassé B.

Molbechs danske Lærebog, 7de Udg. Holsis Smaadigte. — Schneekloths tydste Lærebog, 1ste D. — Müllers Bibelhist. i Tangs Udtog. Boisens bibelhist. Psalmer. — Et Atlas. — Schneekloths Regnebog 1ste D. 1ste Afdeling. — Bulls Sange til Skolebrug, 2den Samling.

Anden Drengeklassé.

Borgens og Rungs danske Lærebog 1ste Kursus. — Schneekloths Regnebog 1ste D. 1ste Afdeling. — Bulls Sange til Skolebrug, 2den Saml. — Et Atlas (Antjærst).

Første Drengeklassé.

Schneekloths Regnebog 1ste Deels 1ste Afdeling. En Kasse med Regnepinde (faaes paa Skolen). — (Senere) Jagds Lærebog for Begyndere.

Sybende Pigeklassé.

Flors danske Lærebog. — Rungs deutsches Lesebuch. Jürs og Rung deutsche Dichter. Rung's tydste Boeiningsformer. Lorenzens tydste Stiiløvelser. — Souvestre, sous la tonnelle. Scribe, Bertrand et Raton. Borrings Stiiløvelser. — Listow, stories and sketches. Gistaines engelske Stiiløvelser. — Müllers Bibelhistorie i Tangs Udt. Den nye Psalmebog. Det nye Testament. — Rosfods fragm. Historie. Ingerslevs lille Geographi. Et Atlas. — Schneekloths Regnebog, 1ste D. 2den Afd. — Bulls Sange til Skolebrug, 1—3 Saml. Berggreens 3 og 4tem. Sange, 7de Heste.

Sjette Pigeklasse.

Holsts danske pros. og poet. Læsebøger. — Rungs deutsches Lesebuch. Jürs og Rungs deutsche Dichter. Rungs tydste Materialier. Jürs og Rungs Ark. — Ahns fr. Læsebog ved Arlaud. (Senere) Souvestre, sous la tonnelle. — Listows engelske Læseb., 2den Afd. — Müllers Bibelhist. i Tangs Udtog. Det nye Testament. Den nye Psalmebog. — Kofods fragment. Historie. Ingerslevs lille Geographi. Et Atlas. — Proschs Naturhistorie. — Schneekloths Regnebog 1ste D. 2den Afd. — Bulls Sange til Skolebrug, 1—3 Samling. Berggreens 3 og 4stommige Sange, 7de Hefte.

Femte Pigeklasse.

Holsts danske poetiske Læsebog, 5te Udgave. Fibigers historiske Læsebog. — Rungs tydste Læsebog for de lavere Klasser med Ordbog. Rungs tydste Materialier. Rungs tydste Boeiningsformer. — Listows engelske Læsebog 1ste Afd. Listows eng. Stiilsovelser. — Ahns franske Læsebog ved Arlaud, 2den Udgave. — Müllers Bibelhist. i Tangs Udtog. Den nye Psalmebog. Det nye Testament. — Kofods fragment. Historie. Ingerslevs lille Geographi. Et Atlas. — Proschs Naturhistorie. — Schneekloths Regnebog, 1ste D. 2den Afd. — Bulls Sange til Skolebrug, 1—3 Samling.

Hjerde Pigeklasse.

Molbechs danske Læsebog 7de Udg. Holsts Smaadigte. — Rungs tydste Læsebog for de lavere Klasser med Ordbog. Rungs tydste Boeiningsformer. Rungs tydste Materialier. — Listows eng. Ledetraad (faaes paa Stolen). — Müllers Bibelhist. i Tangs Udtog. Boisens bibelhist. Psalmer. — Proschs Naturhistorie. — Kofods fragmentariske Historie (1856). Ingerslevs lille Geographi, 7de Udg. Et Atlas. — Schneekloths Regnebog 1ste D. 2den Afd. — Bulls Sange til Skolebrug 1—3 Samling.

Tredie Pigeklasse.

Molbechs danske Læsebog 7de Udg. Holsts Smaadigte. — Schneekloths tydse Læsebog 1ste D. — Müllers Bibelhist. i Langs Udtog. Boisens bibelhist. Psalmer. — Ingerslevs lille Geographi 3die Udg. Et Atlas. — Schneekloths Regnebog 1ste D. 1ste og 2den Afd. — Bull's Sange til Skolebrug 1—3 Samling.

Anden Pigeklasse.

Borgens og Rungs danske Læsebog 1ste Kursus og (senere) Molbechs Læsebog, 7de Udg. — Schneekloths Regnebog 1ste Deel 1ste Afd. — Bull's Sange til Skolebrug 1—3 Saml.

Første Pigeklasse A.

Jagds Læsebog for Begyndere og (senere) Borgens og Rungs Læsebog 1ste Kursus. — Schneekloths Regnebog 1ste Deel 1ste Afdeling.

Første Pigeklasse B.

Schneekloths Regnebog 1ste D. 1ste Afd. og (senere) Jagds Læsebog for Begyndere.

Åarsprøven 1860.

N.B. Pigestolen er paa 2den Sal, Drengestolen i Stuen og paa 1ste Sal. Klasserne 7, 6, 5b og 4 examineres i Stuen, de øvrige paa 1ste Sal; de romeriske Tal angive Nummeret paa Bærelset, hvori der examineres.

Drengestolen.

Torsdagen den 26de April.

Stuen.

III. 7. Kl.	Kl. 9	Franſk	Hr. Larpent.
	— 10½	Dansk	— Milo.
	— 11½	Naturhistorie	— Krabbe.
	— 1	A. Grøft (1. S. III)	— Nielsen.
	— 1	B. Regning	— Klubien.
	— 2	Tydsf	— Klaws.
VI. 6. Kl.	— 9	Historie	— Feveile.
	— 10	Naturhistorie	— Krabbe.
	— 11½	Religion	— Hohlenberg.
	— 12½	Franſk	— Larpent.
	— 2	Mathematik	— Klubien.
II. 5. Kl. B.	— 10	Regning	— Klubien.
	— 11	Geographi	— Feveile.
	— 12	Dansk	— Milo.
	— 1½	Religion	— Kragballe.
	— 2½	Historie	— Feveile.
I. 4. Kl.	— 11	Engelsk	— B. Guldbrandsen.
	— 12½	Tydsf	— Haarlev.
	— 2	Naturhistorie	— Brahde.
VII. 8, 7, 6, 5ab,			
4. 3a1-2 Kl.	— 3½	Sang	— Andersen.

1. Sal.

I.	8 Kl.	Kl. 8	Geographi	Hr. Feveile.
		— 9	Religion	— Hohlenberg.
		— 10	Latin	— Nielsen.
		— 11½	Franſt	— Larpent.
		— 12½	Historie	— Feveile.
III.	5. Kl. A.	— 8	Franſt	— Larpent.
		— 9	Religion	— Kragballe.
		— 10	Naturhistorie	— Brahde.
		— 11	Regning	— Klubien.
II.	3. Kl. A1.	— 11	Dansſt	— Bang.
		— 12½	Naturhistorie	— Brahde.
		— 1½	Geographi	— Feveile.
		— 2½	Tydkſt	— Holm.
IV.	3. Kl. A2.	— 1	Regning	— Knudsen.
		— 2	Tydkſt	— Haarlov.
IV.	3. Kl. B.	— 8½	Dansſt	— Milo.
		— 10	Geographi	— Feveile.
		— 11	Tydkſt	— Holm.
V.	2. Kl.	— 11½	Regning.	— Knudsen.
		— 1	Geographi	— Holm.
		— 2½	Bibelhistorie	— Kragballe.

Fredagen den 27de April.

Stuen.

III.	7. Kl.	Kl. 9½	Religion	Hr. Hohlenberg.
		— 10½	Mathematik	— Klubien.
		— 12	Geographi	— Feveile.
		— 1	B Engelsſt	— Guldbbrandsen.
		— 1½	A Latin (1. S. III)	— Nielsen.
		— 2½	Historie	— Feveile.

VI.	6. Kl.	8	Geographi	Hr. Feveile.
		— 9	Regning	— Klubien.
		— 10	A Latin	— Nielsen.
		— 10	B Engelsk (1. S. II)	— Guldbrandsen.
		— 11	Dansk	— Larpent.
		— 12½	Tydk	— Klaws.
II.	5. Kl. B.	— 10	Tydk	— Holm.
		— 11½	Naturhistorie	— Krabbe.
		— 1	Fransk	— Larpent.
		— 2	Engelsk	— Guldbrandsen.
I.	4. Kl.	— 8	Bibelhistorie	— Kragballe.
		— 9	Dansk	— Larpent.
		— 10½	Historie og Geogr.	— Feveile.
		— 12	Regning	— Klubien.
1. Sal.				
I.	8. Kl.	— 10½	Naturhistorie	— Krabbe.
		— 11½	Græst	— Nielsen.
		— 1	Tydk	— Oppermann.
		— 2	Mathematik	— Klubien.
III.	5. Kl. A.	— 8	Dansk	— Milo.
		— 9	Hist. og Geogr.	— Feveile.
		— 10½	Tydk	— Haarløv.
		— 11½	Engelsk	— Guldbrandsen.
V.	3. Kl. A1	— 9	Bibelhistorie	— Kragballe.
		— 10	Regning	— Knudsen.
II.	3. Kl. A2	— 11	Dansk	— Bang.
		— 12½	Naturhistorie	— Brahde.
		— 1½	Geographi	— Feveile.
		— 2½	Bibelhistorie	— Kragballe.

IV.	3.	Kl.	B.	Kl.	9	Naturhistorie	Hr. Brahde.
		—	—	10½		Bibelhistorie	— Kragballe.
		—	—	11½		Regning	— Knudsen.
V.	2.	Kl.	—	1½		Dansk	— Bredsdorff.
IV.	1.	Kl.	—	12		Regning	— Bredsdorff.
		—	—	1½		Dansk	— Thomsen.

Pigeskolen.

Torsdagen den 26de April.

2. Sal.

I.	6	Kl.	Kl.	12½	Religion	Hr. Kragballe.	
		—	—	1½	Historie	— Hohlenberg.	
		—	—	2½	Tydk	Frl. Thomsen.	
II.	5.	Kl.	—	10	Religion	Hr. Kragballe.	
		—	—	11	Tydk	Frl. Thomsen.	
		—	—	1	Engelsk	Fru Milo.	
		—	—	2½	Franse	Hr. Carpent.	
VII.	4	Kl.	—	10½	Dansk	Fru Milo.	
		—	—	12	Tydk	Frl. Berg.	
		—	—	1½	Regning	— Thomsen.	
		—	—	2½	Geographi	Hr. Hohlenberg.	
V.	3.	Kl.	—	9	Dansk	Fru Milo.	
		—	—	10	Regning	Frl. Berg.	
		—	—	11	Naturhistorie	Hr. Brahde.	
VI.	2.	Kl.	—	9	Geographi	Frl. Nannestad.	
		—	—	10	Tydk	— Thomsen.	
		—	—	11	Bibelhistorie	Hr. Kragballe.	
		—	—	12	Regning	Frl. Wiegelsen.	
V.	1.	Kl.	B.	—	1	Regning	— Wiegelsen.
		—	—	2	Dansk	— Berg.	

Fredagen den 27de April.

2. Sal.			
I. 6. Kl.	Kl. 9	Engelsk	Fru Milo.
	— 10	Regning	Hrl. Thomsen.
	— 11	Dansk	Hr. Milo.
	— 1	Geographi	— Hohlenberg.
	— 2	Franſk	— Carpent.
II. 5. Kl.	— 9	Naturhistorie	— Krabbe.
	— 10½	Geographi	— hohlenberg.
	— 11½	Regning	Hrl. Thomsen.
	— 1	Dansk	Hr. Milo.
	— 2½	Historie	— Hohlenberg.
VII. 4. Kl.	— 10½	Naturhistorie	— Brahde.
	— 12	Historie	— Hohlenberg.
	— 1	Bibelhistorie	— Kragballe.
	— 2	Engelsk	Hrl. Thomsen.
VI. 3. Kl.	— 12	Bibelhistorie	Hr. Kragballe.
	— 1	Tydst	Hrl. Thomsen.
	— 2	Historie og Geogr.	— Wiegelsen.
V. 2. Kl.	— 2	Dansk	Fru Milo.
V. 1. Kl. A.	— 10½	Regning	Hrl. Berg.
	— 11½	Dansk	— Wiegelsen.
Stuen.			
VII. 6, 5, 4,			
3, 2 Kl.	— 3½	Sang	Hr. Andersen.

Løverdagen den 28de April Kl. 12 prøves de anmeldte Elever.

Mandagen den 30te April foretages Censur og Opſlytning, Kl. 9 for Drengene, Kl. 11 for Pigerne.

Onsdagen den 2den Mai Kl. 9 begynder Underviſningen i det nye Skolenar.

Til at overvære Examens indbydes Elevernes Forældre og hvem der ellers maatte interesser sig for Skolen.

Frederiksberg, i April 1860.

H. Schneekloth.

Indholdsfortegnelse.

	Side
Hvad er af det Døde og hvad af det Gode?	3
Meddelelser fra Hjemmet til Skolen	24
Bedømmelsens Standpunkt	33
Nogle Bemærkninger om Pigebørns Undervisning	48